

รายงานการพิจารณาศึกษา

การปรับปรุงโครงสร้าง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้ง กรมการมัธยมศึกษา

ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา

ของ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายดวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการการศึกษา

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่หนึ่ง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่สอง

นายทรงเดช เสมอคำ
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

นายเฉลา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการการศึกษา

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา

พลเอก ู้ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา

นายวีระศักดิ์ พุทธกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

พลเอก สสิน ทองกัถ์
กรรมการ

นางสุนี จึงวิโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกีบวร
กรรมการ

นายรณวิทย์ ปริญัตตระกุล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร ๑๐)

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้พิจารณา พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สลีน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๔. นายรณวรินทร์ ปรียฉัตรตระกูล	กรรมการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

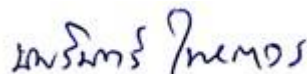
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายพนรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

ปรียานุช พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง คือ คณะทำงาน จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อน การกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามคำสั่งที่ ๒๓/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

๑. นายสันติ รุ่งสมัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายพร รุจนะเวช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายหงษ์ดี ศรีเสน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปธารากุล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๐. นายสุรินทร์ สำลี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

(ข)

๑๒. นายธีร์ ภาวักนันท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๕. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๖. นายเฉลา พวงมาลัย	ประธานคณะทำงาน
๑๗. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๑๘. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๑๙. นายวรพจน์ สิงหาราช	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๒๐. นางสาวขวัญชีวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๒๑. นายกฤษฎา คำอาจ	รองประธานคณะทำงาน คนที่ห้า
๒๒. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะทำงาน
๒๓. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะทำงาน
๒๔. นายนิวัตร วงศ์วิสัย	คณะทำงาน
๒๕. นายบรรลือชัย ผิวสานต์	คณะทำงาน
๒๖. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะทำงาน
๒๗. นายวีระ มุขพันธ์	คณะทำงาน
๒๘. นายสมพงษ์ เตชรัตนวรกุล	คณะทำงาน
๒๙. นายคม พิริยวฒักรอุดม	คณะทำงาน
๓๐. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะทำงาน
๓๑. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะทำงาน
๓๒. นายประวัติ สุทธิประภา	คณะทำงาน
๓๓. นายสมพร สัจจวาระ	คณะทำงาน
๓๔. นางสาวปัญญาภรณ์ พุทธพรพิสุทธิ์	คณะทำงาน
๓๕. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะทำงาน
๓๖. นางสาวอังคณา จวบศรี	คณะทำงาน
๓๗. นายชฎณ กั้นชัย	คณะทำงาน
๓๘. นางชนิสรา ดวงบุบผา	คณะทำงาน
๓๙. นางปราณี รัตนธรรม	คณะทำงาน
๔๐. นายธิตวิวัฒน์ พิไลวงศ์	คณะทำงาน
๔๑. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะทำงาน
๔๒. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะทำงาน
๔๓. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะทำงาน
๔๔. นายนนทวัต คำประดิษฐ์	คณะทำงาน
๔๕. นางสาวจิระวดี สินทร์	คณะทำงาน
๔๖. นางสาวบุญยหนูช สายรัตน์	คณะทำงาน
๔๗. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๔๘. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

(ค)

๔๙. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๐. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๑. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๒. นางสาวปรียานุช วัจนะคุปต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. พิจารณาสรุปผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อรัฐบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา ร่วมกับคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จำนวน ๖ ครั้ง ดังนี้

- การประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันศุกร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๗

นอกจากนี้ ได้มีการจัดโครงการเสวนาเพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : รวมกันอยู่ หรือแยกกันทำกับอนาคต (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ) ที่จะเกิดขึ้น” เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา เพื่อระดมข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการกำกับดูแลงานด้านการมัธยมศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การมัธยมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และมี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งยังได้มีการจัดประชุมเพื่อร่วมพิจารณาข้อมูลการขอจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความสมบูรณ์ ครบคลุมทุกประเด็น โดยมีการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร่วมกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม กรมการ CA 331 ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา และผ่านระบบออนไลน์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings) อันจะเป็นการต่อยอดให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับมัศึกษามีความยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

๒.๒ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๔) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้
- ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
- ๕) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๗
- ๖) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- ๗) แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการและแนวคิดด้านการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา” โดยได้มอบหมายให้คณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๕ บท ดังนี้

(จ)

บทที่ ๑ หลักการ เหตุผล และสภาพปัจจุบันปัญหา

บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการพิจารณาศึกษา

บทที่ ๔ ผลการพิจารณาศึกษา

บทที่ ๕ สรุปผลการพิจารณา และข้อเสนอแนะ

บทส่งท้าย

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

คณะกรรมการการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา” ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอน กาจระโทก)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารรายงานฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาข้อมูล อำนาจหน้าที่ และสภาพปัญหาปัจจุบันของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต และ ๓) เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาต่อไป

คณะกรรมการได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่าควรมีการทบทวนการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงานโดยจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา และกำหนดภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ การบริหารและการจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพของงาน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการประสานเชื่อมโยงภารกิจไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับการพัฒนาสู่ระดับอุดมศึกษา หรือพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพขั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาถือเป็นหน่วยงานในการประสาน และเชื่อมโยงกลไกการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้สามารถบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษามัธยมศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. ส่งเสริม สนับสนุนงานนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการมัธยมศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” (Transforming Education to Fit in the Digital Era)

๓. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต และศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๔. กำหนดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

๕. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลหรือระดับนานาชาติ

๖. ส่งเสริม สนับสนุน และบริการด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้เกิดประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการจัดการมัธยมศึกษาให้สูงขึ้น

๗. พัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด

๘. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ให้เป็นพลวัตและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

ทั้งนี้ จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. กำหนดกรอบแนวคิดการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๒. เร่งรัดดำเนินการยกระดับสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ให้เป็นกรมการมัธยมศึกษา โดยเร่งด่วน เพื่อการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๓. เร่งรัดการพิจารณาขอขยาย โครงสร้าง ภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่านหรือรอการดำเนินการ ตามขั้นตอน ควรมีการปรับระบบบริหารจัดการภายในกรมการมัศึกษารองรับภารกิจใหม่ที่ กำลัง จะเกิดขึ้น

๔. เร่งรัดการพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายในกรมการมัธยมศึกษา เพื่อกำหนด ทิศทางการพัฒนา โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดวางระบบสำนักงาน กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาทั้งระบบ ตลอดแนวจากส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สถานศึกษา และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

คำนำ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นแทน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งหมดให้มีเอกภาพในการบริหารงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ผลของการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหลัก คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวัฒนธรรมองค์กร มีเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีปรัชญาและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ส่งผลให้มีปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งนี้ เนื่องจากขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงได้ดำเนินการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาข้อมูลอำนาจหน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต ๓) เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดทำข้อเสนอในการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา

คณะกรรมาธิการ ได้จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เกิดการพัฒนาตรงตามเป้าหมายในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

(นายฉลา พวงมาลัย)

ประธานคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

ในฐานะประธานคณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา

เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ก)

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๒)
คำนำ	
สารบัญ	(ก) - (ข)
สารบัญภาพ	(ค)
สารบัญตาราง	(ง)
บทที่ ๑ หลักการ เหตุผล และสภาพปัจจุบันปัญหา	๑ - ๑๓
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑๓
๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๓
บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๕ - ๕๗
๒.๑ กฎหมาย	
๒.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๑๕
๒.๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕	๑๖
๒.๑.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๑๗
๒.๑.๔ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	๑๘
๒.๒ นโยบายที่เกี่ยวข้อง	
๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๒๐
๒.๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้	๒๑
๒.๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๒
๒.๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๒๔
๒.๒.๕ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖	๒๕
๒.๒.๖ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๘
๒.๓ หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา	
๒.๓.๑ เป้าหมายการจัดการศึกษา	๓๑
๒.๓.๒ สาระสำคัญของสี่เสาหลักของการศึกษา	๓๓
๒.๓.๓ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๓๕
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๖ - ๕๗

(ข)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการพิจารณาศึกษา	๕๙ - ๖๒
๓.๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ	๕๙
๓.๒ วิธีการพิจารณาศึกษา	๖๑
บทที่ ๔ ผลการพิจารณาศึกษา	๖๓ - ๗๔
บทที่ ๕ สรุปผลการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะ	๗๕ - ๘๕
๕.๑ สรุปผลการพิจารณา	๗๕
๕.๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา	๗๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๘
บทส่งท้าย	๘๖
บรรณานุกรม	๘๗ - ๘๙
ภาคผนวก	๙๐ - ๑๐๙

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในกลุ่มอาเซียน ค.ศ. ๒๐๑๘ – ๒๐๒๒	๔
๒ อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ค.ศ. ๒๐๑๘ – ๒๐๒๒	๔
๓ อันดับการลงทุนในภาคการศึกษาของประเทศไทย	๕
๔ ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ	๖
๕ ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย	๖
๖ ผลการประเมินในรูปคะแนนเฉลี่ยของระดับความสามารถในแต่ละด้าน	๘
๗ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากระบบ กระบวนการโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๓ และช่วง พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๖	๑๑
๘ กรอบแนวคิดการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑	๗๙
๙ Timeline การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)	๘๐
๑๐ เร่งรัดการปรับระบบขบช่วย โครงสร้าง ภารกิจ เพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา	๘๐
๑๑ ทิศทางการมัธยมศึกษาหลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนา	๘๑
๑๒ กรมการมัธยมศึกษาเชื่อมโยงจากส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา	๘๑
๑๓ การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	๘๒
๑๔ ความเชื่อมโยงการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษา	๘๓
๑๕ การมัธยมศึกษาไทยในช่วงเปลี่ยนผ่าน	๘๔
๑๖ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ	๘๔
๑๗ การมัธยมศึกษาสู่โลกอนาคต	๘๕

(ง)

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖	๑๒
๒ ข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่เมื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (เป็นการภายใน)	๖๒

บทที่ ๑

หลักการ เหตุผล และสภาพปัจจุบันปัญหา

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

จากพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร ไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนรวดเร็ว” และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ไว้ว่า “การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม ๓) มีงานทำ - มีอาชีพ และ ๔) เป็นพลเมืองดี” รวมทั้งเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งกำหนดแผนย่อยไว้ ๒ แผน ได้แก่ ๑) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และ ๒) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ประกอบกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้มีการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย การยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล รวมทั้งการขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ประเทศไทยเริ่มต้นปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดี เก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้อาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นครูมืออาชีพตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นแทน ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งหมดให้มีเอกภาพในการบริหารงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสภาการศึกษาได้เสนอให้มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๑๗๕ เขต ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เพิ่มเขตพื้นที่ในพื้นที่ ๓ จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานี อีกจำนวน ๓ เขต รวมจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา ๑๗๘ เขต ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ได้มีการกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษา โดยแยกเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต รวมจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา ๒๒๕ เขต

การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑๗๕ เขต ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีการแยกเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต และมัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต ซึ่งไม่ครบทุกจังหวัด ส่งผลให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบปัญหาในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านบุคคล ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ รวมถึงการเดินทางข้ามจังหวัด และการติดต่อประสานงานระหว่างจังหวัดที่ยากลำบาก ดังนั้น เพื่อลดปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาค ลดความล่าช้า และลดปัญหาที่ส่งสมมานาน จึงเป็นเหตุผลให้ต้องมีการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติม เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาโดยเร็วในการเตรียมการและรองรับการปฏิรูปการศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา และพยายามผลักดันให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาให้ครบทุกจังหวัดมาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ทำให้มีสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๐ เขต รวมเป็น ๖๒ เขต

ผลจากการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวัฒนธรรมองค์กร มีเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีปรัชญาและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปยังส่วนราชการในภูมิภาคยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทุกจังหวัด จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษา ดังนี้

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การส่งเสริม การสนับสนุน การจัดสรรทรัพยากร การกำกับ ติดตาม ประเมินผล ไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ส่งผลให้คุณภาพงานวิชาการมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่นต้องหยุดชะงักและตกต่ำ และผลการสอบระดับชาติ เช่น O – NET, NT นักเรียนตกเกือบทั้งประเทศ นักเรียนคิดวิเคราะห์ สื่อสารสองภาษาไม่ได้ ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ อ่าน เขียนไม่ผ่านเกณฑ์ นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผลการสอบ PISA ไม่ผ่าน ๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผ่านเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในสถานศึกษา ตัวอย่างเช่น

๑) ปัญหาด้านนโยบายและแผน การดำเนินการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่อำนาจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่สอดคล้องกับการยกระดับคุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครุภัณฑ์ที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างคุณภาพและ

ความเท่าเทียม รวมทั้งไม่มีหน่วยงานจากส่วนกลาง วิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ จัดสรรงบประมาณ

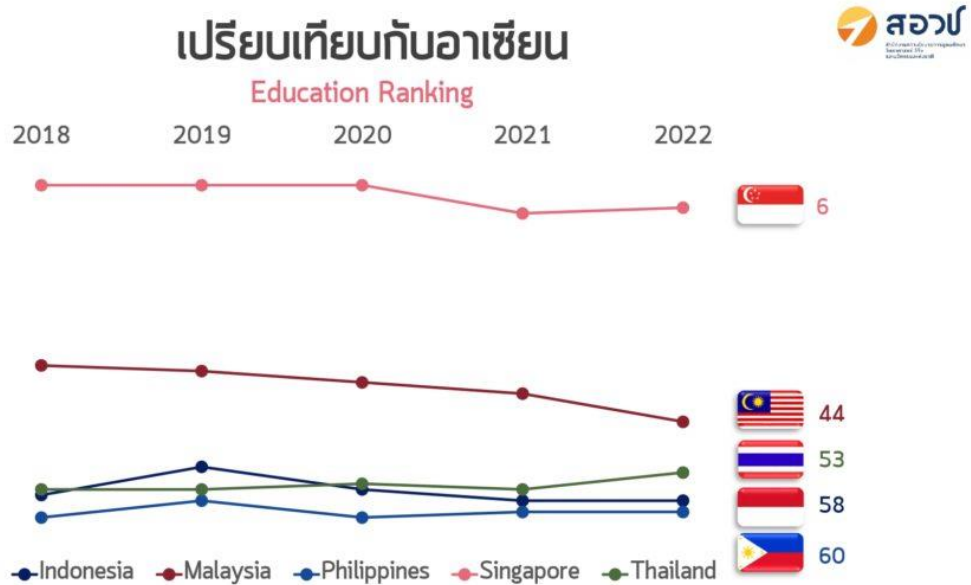
๒) ปัญหาด้านวิชาการ คุณภาพงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่น ต้องหยุดชะงักและตกต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O – NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษไม่ผ่านตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ยังอยู่ในภาวะวิกฤติ เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นวัยแห่งการเรียนรู้และอ่อนไหวทางอารมณ์ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ขาดการพัฒนา ทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ต้องส่งต่อสู่เส้นทางศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ รวมทั้งการแก้ไข ปัญหาการออกกลางคันยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ความจำเป็นในการเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียน ภาวะ Learning Loss : ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙

๓) ปัญหาด้านการบริหารบุคคล การจัดสรรอัตรากำลัง ขาดหน่วยงานกลาง ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำการวิเคราะห์การจัดทำเกณฑ์การขาด อัตรากำลัง ซึ่งไม่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องโดยศูนย์พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด มีคณะทำงานแต่ขาดการสนับสนุน ส่งเสริม ทำให้เกิดความอ่อนแอในการพัฒนา เกิดความระส่ำระสายในการพัฒนาคุณภาพ ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ เจ้าหน้าที่การเงิน พัสดุ โสภิตศึกษา ทะเบียน วัสดุ อนามัยโรงเรียน จึงต้องมอบหมายให้ครูผู้สอน ไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง และปัจจุบัน พบว่า มีข้าราชการครูลาออก เนื่องจากระบบงานที่เกินหน้าที่และความจำเป็น

๔) ปัญหาด้านการแข่งขันการจัดอันดับมัธยมศึกษา พบว่า ผลการจัดอันดับ ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดย IMD (International Institute for Management Development) ประจำปี ๒๐๒๒ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีอันดับ ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาเป็นอันดับที่ ๕๓ จาก ๖๓ ประเทศเศรษฐกิจทั่วโลก

ภาพที่ ๑ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในกลุ่มอาเซียน ค.ศ. ๒๐๑๘ - ๒๐๒๒

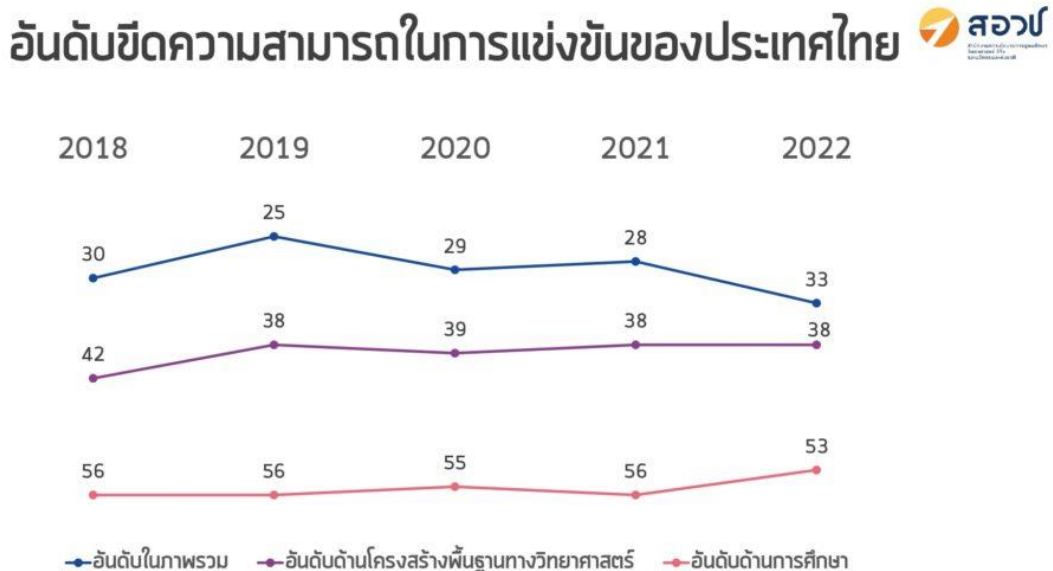

Source : IMD, World Competitiveness Yearbook 2022

13

ในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดการเชื่อมโยงด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้การพัฒนาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก

ภาพที่ ๒ อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ค.ศ. ๒๐๑๘ - ๒๐๒๒

Source : IMD, World Competitiveness Yearbook 2022

5

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ คือ งบประมาณการลงทุนในภาคการศึกษาของประเทศไทยนั้น ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก (การศึกษา : ค่าเฉลี่ย ๕ เปอร์เซ็นต์ GDP)

ภาพที่ ๓ อันดับการลงทุนในภาคการศึกษาของประเทศไทย

ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

ความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของประเทศไทย

ประเทศไทยมีอันดับลดลงจากอันดับที่ ๒๘ เป็น ๓๓ จากทั้งหมด ๖๓ ประเทศ หากพิจารณาผลการจัดอันดับของประเทศไทยที่ได้รับการจัดอันดับในกลุ่มอาเซียน พบว่า สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีอันดับลดลง โดยมาเลเซียมีอันดับลดลง ๗ อันดับ มาอยู่ที่อันดับ ๓๒ (จากอันดับที่ ๒๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔) และอินโดนีเซียมีอันดับลดลง ๗ อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ ๔๔ (จากอันดับที่ ๓๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔) ส่วนประเทศไทยมีอันดับลดลง ๕ อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ ๓๓ (จากอันดับที่ ๒๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔) และยังเป็นอันดับ ๓ ในอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย โดยสิงคโปร์มีอันดับดีขึ้น ๒ อันดับ มาอยู่ในอันดับ ๓ (จากอันดับ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔) และมีอันดับเป็นอันดับ ๑ ในภูมิภาคอาเซียน

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการศึกษาของไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนัก ทั้งด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังคงมีคุณภาพการศึกษาดำ และมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ประกอบกับสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนของไทยยังมีศักยภาพที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยยังไม่ดีมากนัก ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยควรสร้างระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นฐานหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกและรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะและระดับทักษะให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑

นอกจากนี้ จากการรายงานผลการประเมิน PISA ซึ่งเป็นการรายงานผลการประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ ๕๐๐ ในการประเมินรอบแรก (PISA 2000) และคะแนนเฉลี่ยได้เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในการประเมิน

รอบต่อ ๆ มา ตามผลการประเมินของประเทศสมาชิก OECD ซึ่งใน PISA 2018 ประเทศสมาชิก OECD มีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน เท่ากับ ๔๘๗ คะแนน ด้านคณิตศาสตร์ เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน และด้านวิทยาศาสตร์ เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน

ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ

ภาพที่ ๔ ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ

ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย

ผลการประเมินของประเทศไทย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ ๓๙๔ คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ ๔๐๙ คะแนน และด้านการอ่าน ๓๗๙ คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งสามด้านลดลง โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง ๒๕ คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง ๑๗ คะแนน และ ๑๔ คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลการประเมินของประเทศไทย ตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ และการอ่าน มีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ

ภาพที่ ๕ ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย

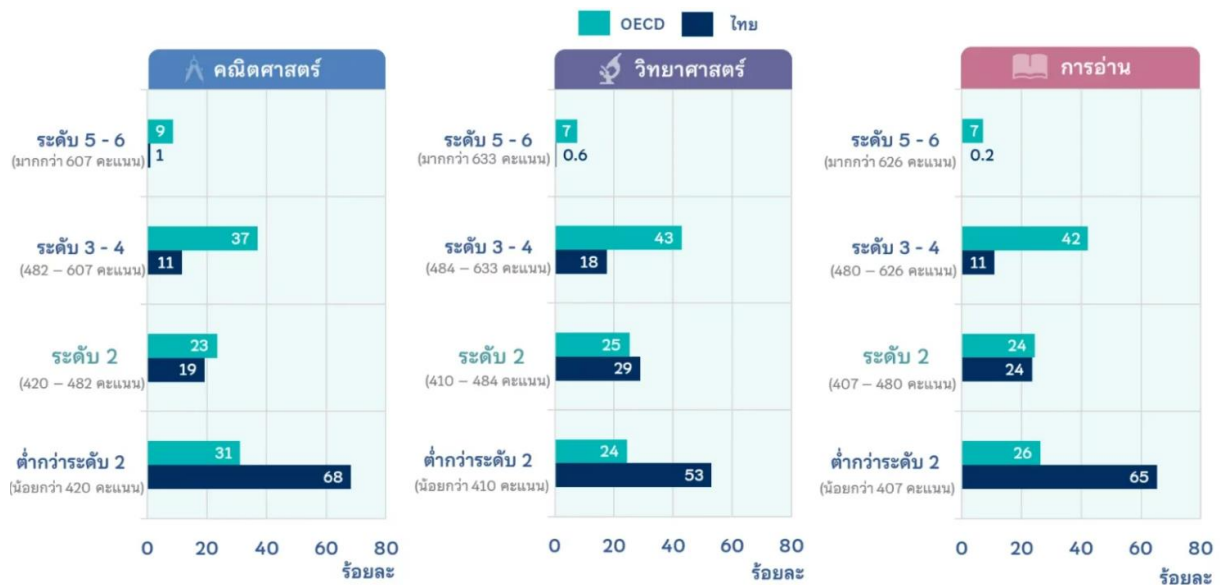
เมื่อวิเคราะห์ตามสังกัดการศึกษาและกลุ่มโรงเรียนที่เข้าร่วมการประเมินครั้งนี้ พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้าน อยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่มีคะแนนคณิตศาสตร์สูงสุดห้าอันดับแรก ส่วนกลุ่มโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD สำหรับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างนักเรียนกลุ่มสูง (มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๙๐ ขึ้นไป) กับนักเรียนกลุ่มต่ำ (มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๑๐) ของประเทศไทยในทั้งสามด้าน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านแตกต่างกันประมาณ ๒๐๐ คะแนน และเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า ความแตกต่างของคะแนนด้านการอ่านและด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนด้านคณิตศาสตร์มีช่องว่างของคะแนนที่แคบลง เนื่องจากนักเรียนกลุ่มสูง มีคะแนนเฉลี่ยลดลงมากกว่าของนักเรียนกลุ่มต่ำ

สำหรับนักเรียนกลุ่มช่างเผือก ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในกลุ่มล่างสุดของประเทศ (ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๒๕) แต่มีคะแนนคณิตศาสตร์อยู่ในกลุ่มบนสุดของประเทศ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๗๕ ขึ้นไป) พบว่า ประเทศไทยมีนักเรียนกลุ่มช่างเผือกอยู่ ร้อยละ ๑๕ ในขณะที่ประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ ร้อยละ ๑๐ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ด้อยเปรียบทางสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็สามารถมีผลการประเมินที่ดีได้

นอกจาก PISA จะรายงานผลการประเมินในรูปของคะแนนเฉลี่ยแล้ว ยังรายงานผลเป็นระดับความสามารถในแต่ละด้านซึ่งแบ่งเป็น ๖ ระดับ โดยที่ระดับ ๒ ถือเป็นระดับพื้นฐานที่นักเรียนสามารถใช้ทักษะและความรู้ในชีวิตจริงได้ ผลการประเมินครั้งนี้ พบว่า มีนักเรียนไทยที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไปอยู่ร้อยละ ๓๒ ในขณะที่ประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ร้อยละ ๖๙ ส่วนประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่มีผลการประเมินสูง ได้แก่ สิงคโปร์ มาเก๊า ญี่ปุ่น จีนไทเป และเอสโตเนีย พบว่า มีนักเรียนมากกว่าร้อยละ ๘๕ ที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไป สำหรับด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน ประเทศไทยมีนักเรียนที่มีความสามารถ ตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไปอยู่ ร้อยละ ๔๗ และร้อยละ ๓๕ ตามลำดับ ส่วนประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไปอยู่ ร้อยละ ๗๖ และร้อยละ ๗๔ ตามลำดับ

ภาพที่ ๖ ผลการประเมินในรูปคะแนนเฉลี่ยของระดับความสามารถในแต่ละด้าน

ในภาพรวมของผลการประเมิน PISA 2022 สะท้อนให้เห็นว่า ระบบการศึกษาทั่วโลกมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับ PISA 2018 ซึ่งเป็นผลกระทบจากที่ทุกประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในช่วงที่มีวิกฤติ การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ สำหรับระบบการศึกษาไทยยังมีช่องว่างของคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงกับนักเรียนกลุ่มต่ำที่กว้างมาก แม้ในด้านคณิตศาสตร์จะมีช่องว่างดังกล่าวที่แคบลง แต่เป็นผลมาจากนักเรียนกลุ่มสูงมีการลดลงของคะแนนที่มากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ ดังนั้น จึงควรมีมาตรการในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน โดยการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกสังกัด (ที่มา <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-๒๑/>)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีมาตรการในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสมในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน โดยดำเนินการบูรณาการความร่วมมือทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก เพื่อยกระดับความฉลาดรู้ของผู้เรียนสำหรับการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามมาตรฐานสากล หรือ PISA (Program for International Student Assessment) ดังนี้

๑. การดำเนินการตามแผนการยกระดับคะแนน PISA ต้องใช้การบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. การสนับสนุนให้นักเรียนคุ้นชินกับข้อสอบแนว PISA การสอบโดยใช้ computer-based รวมถึงการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งควรอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีที่ ๒ และ ปีที่ ๓

๓. การพัฒนาครูให้มีความคุ้นเคยกับข้อสอบแนว PISA และสามารถจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ในสถานการณ์จริงที่หลากหลาย มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

๔. การประมวลผลหลังสอบ PISA Style Online Testing ควรรายงานผลให้ผู้เรียนรับทราบทันที เนื่องจากการสร้างความตระหนักให้นักเรียนรู้ระดับความสามารถของตนเองเพื่อการวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

๕. การดำเนินงานยกระดับคะแนน PISA ให้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา และศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล รับผิดชอบในการดำเนินการใช้เครื่องมือกับโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการสนับสนุนจากศูนย์ PISA และสำนักบริหารงานความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา

จากข้อสรุปปัญหาที่กล่าวมาสะท้อนได้ว่า การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาตามหลักจิตวิทยาการศึกษา ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ เนื่องจากปรัชญาการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กช่วงอายุ ๓ – ๑๒ ปี แต่ปรัชญาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการต่อยอดทางวิชาการ การส่งเสริมอัจฉริยภาพและความสามารถพิเศษ ให้กับนักเรียนช่วงอายุ ๑๓ – ๑๘ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ระดับอุดมศึกษาที่ต้องใช้ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เชี่ยวชาญมาบริหารจัดการโดยเฉพาะ

ในที่สุดเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมสภาการศึกษาเห็นพ้องให้มีการแก้ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ โดยเห็นควรให้แยกการบริหารจัดการมัธยมศึกษาและประถมศึกษา และวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ สภาการศึกษาเห็นชอบให้แยกการบริหารจัดการระหว่างการศึกษา และการมัธยมศึกษา โดยให้มีการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในขณะที่เดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ จากนั้น สมาคมผู้บริหารเขตพื้นที่มัธยมศึกษาประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย และองค์กรครูมัธยมศึกษา รวม ๑๘ องค์กร ได้เสนอโครงสร้างการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการ โดยขอเพิ่มองค์หลักในการบริหารจัดการมัธยมศึกษาเป็น “กรมการมัธยมศึกษา” เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ศตวรรษที่ ๒๑ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนของชาติให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีระดับโลกของนักเรียน กระจายอำนาจ สร้างความอิสระในการบริหารงานมัธยมศึกษาตามกรอบคิดและแผนภูมิโครงสร้างกรมการมัธยมศึกษา

จนกระทั่ง การปฏิรูปการศึกษาเข้าสู่ปีที่ ๑๑ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญขึ้น ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากทุกภาคส่วนยอมรับแล้วว่า การจัดการศึกษา เข้าสู่ภาวะวิกฤติ จึงนำกฎหมายการศึกษาฉบับเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภา วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มติที่ประชุมผ่านกฎหมายการศึกษาระดับสองและระดับสามด้วยมติเอกฉันท์ จึงมีการประกาศจัดตั้ง เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชั้น จำนวน ๔๒ เขตทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา เมื่อคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ จึงยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนด เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และ กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔, ๒๕๖๔ : ๔ - ๙) และในจำนวนนี้มีเขตพื้นที่การศึกษาตั้งใหม่ จำนวน ๒๐ เขต

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภายใต้การบังคับบัญชา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ใช่ว่าคำตอบสุดท้ายของการแก้วิกฤติการศึกษา ของประเทศ เป็นเพียงการเยียวยาในเบื้องต้นเท่านั้น ระบบการศึกษายังเป็นเช่นเดิม ยังคงเกิดปัญหา ในการบริหารจัดการอีกมากมายที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร รวมถึงนโยบายและการบริหารจัดการ อาทิ โครงสร้างการบริหารงาน และอัตรากำลังคนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีขนาดใหญ่มากที่สุด ในกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การบริหารงานการศึกษาล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ เกิดปัญหาสะสม ด้านอัตรากำลัง การแบ่งโครงสร้างองค์กร งบประมาณ และคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เป็นมาตั้งแต่ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่กระจายอำนาจ บริหารและการสร้างความรับผิดชอบ รวมถึงความเสมอภาค โดยเฉพาะด้านการมีอิสระของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างคนให้กับประเทศที่ต้องเร่งพัฒนาในภาวะ วิกฤติ

ในการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นการกระจาย อำนาจและโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล แต่ตามสภาพความเป็นจริงพบว่า โรงเรียนในสังกัดของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งขาดความพร้อมในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลและรองรับการกระจายอำนาจ ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไปจนถึงใหญ่พิเศษ ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาจะมี ความพร้อมในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล และรองรับการกระจายอำนาจได้เต็มรูปแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจึงมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ใช้การมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แต่ในการบริหารจัดการของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงใช้ยุทธศาสตร์ในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตลอดจนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเดียวกัน

รศ.วิทยากร เชียงกุล ได้เสนอยุทธศาสตร์สำคัญที่จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ได้ผลไว้ข้อหนึ่งว่า “ต้องผ่าตัดโครงสร้างการบริหาร กระจายอำนาจทรัพยากร ความรับผิดชอบไปสู่องค์กรชุมชน และสถานศึกษา ซึ่งควรมีการบริหารจัดการแบบเครือข่าย ช่วยพัฒนาให้ผู้อำนวยการและครูอาจารย์ในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบสูงขึ้น ทำสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพสูงใกล้เคียงกันทั่วประเทศ”

ตั้งพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตรัสไว้ว่า “ถ้าเรากลัดกระดุมเม็ดแรกผิด เม็ดต่อไปก็ผิดหมด” ดังนั้น การนำการศึกษาที่ต่างระดับกัน มีปรัชญาและหลักการต่างกัน มาบริหารจัดการร่วมกันภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันย่อมเหมือนการกลัดกระดุมผิดตั้งแต่ต้น ต่อไปก็ผิดหมด เราไม่ควรรอจนถึงกระดุมเม็ดสุดท้าย ไม่ควรปล่อยให้คุณภาพการศึกษาตกต่ำลงกว่านี้

ถึงเวลาของประเทศชาติที่จะเปลี่ยนวิกฤติทางการศึกษาเป็นโอกาสแก้ปัญหาคคุณภาพการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ ภายใต้การนำของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ที่จะผ่าตัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการจัดระบบการศึกษาเป็นสามระดับตามหลักสากลที่นานาชาติอารยประเทศได้ถือปฏิบัติ ด้วยการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับหน่วยงานการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ ๗ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากระบบ กระบวนการโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๓ และช่วง พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๖

(ที่มา : การวิเคราะห์ โดย ดร.กอบกิจ ส่งศิริ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช พ.ศ. ๒๕๖๔)

จากกรอบผลกระทบเมื่อยุบรวมกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าด้วยกัน อธิบายความ ได้ดังนี้

๑. วางคนผิด คนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับการวางตัวไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับ
ความเชี่ยวชาญ ทำให้ผู้รับบริการ คือ สถานศึกษา และผู้เรียน มีผลกระทบในเชิงวิกฤติตามไปด้วย

๒. ภารกิจไม่ชัด ขอบข่าย โครงสร้าง ภารกิจ บทบาทหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผล
กระทบต่อการยกระดับในทุกด้านของสถานศึกษาและผู้เรียน

๓. ตัดขาดเครือข่ายคุณภาพ ทำให้เครือข่ายคุณภาพของกรมที่ถูกยุบ ต้องมีการสร้าง
เครือข่ายการทำงานร่วมกันใหม่ มีทั้งต่อเนื่องและถูกตัดขาด ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการเขตพื้นที่
การศึกษา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อยู่ เป็นต้น

๔. การกระจายอำนาจขาดระบบตรวจสอบถ่วงดุล การพิจารณาทั้งงบประมาณ
บุคลากร การเกลี้ยอัตรากำลังเป็นเรื่องที่ต้องถูกปรับลดทอนโดยหน่วยงานที่ไม่ได้รับผิดชอบการจัดการศึกษา
ในระดับนั้น ๆ โดยตรง

๕. คุณภาพตกต่ำทั้งผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำให้หน่วยงานที่จำเป็น
และสำคัญในการออกแบบให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาตามระดับช่วงวัยขาดหายไป ส่งผลต่อ
วิกฤติศรัทธาของนักเรียนวัยรุ่นต่อหลายสิ่งที่จะต้องเร่งรัดแก้ไข

๖. ระส่ำระสายทั่วสารทิศ ส่วนราชการที่เกิดขึ้นใหม่ ขาดการออกแบบให้เอื้อต่อ
คุณภาพการศึกษาเกิดหน่วยงานที่ไม่เชื่อมโยงโดยตรงถึงสถานศึกษา

๗. วิกฤติการศึกษาพหุชาติลุ่มจม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมให้ตกต่ำลง

สภาพปัจจุบันนั้น พบว่า การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีปริมาณนักเรียน
เป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องได้รับการกำกับดูแลอย่างเหมาะสมให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับประเภท
และวัยที่รัฐพึงจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ปรากฏต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

ระดับการศึกษา	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖
ระดับ มัธยมศึกษา						
จำนวน ประชากร (อายุ ๑๒-๑๗ ปี)	๔,๘๗๕,๐๔๗	๔,๘๕๐,๔๒๑	๔,๘๔๔,๔๕๔	๔,๘๒๔,๗๕๘	๔,๗๙๘,๑๖๗	๔,๗๔๙,๕๘๗
จำนวนนักเรียน	๒,๖๙๙,๔๘๒	๒,๖๕๖,๑๒๘	๒,๖๖๑,๖๔๓	๒,๗๐๓,๑๕๖	๒,๗๔๓,๓๓๔	๒,๗๓๔,๓๔๖
อัตราส่วน นักเรียน: ประชากร	๑ : ๑.๘๑	๑ : ๑.๘๓	๑ : ๑.๘๒	๑ : ๑.๗๘	๑ : ๑.๗๕	๑ : ๑.๗๔

(ที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view>

ข้อมูล ณ เดือน พ.ค. ของแต่ละปี)

สำหรับส่วนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบในปัจจุบัน วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ มีสถานศึกษาจำนวน ๒๙,๒๕๑ แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๖,๕๑๙,๙๗๘ คน ในจำนวนนี้เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษา ๒,๓๖๐ แห่ง นักเรียน ๒,๒๗๕,๔๓๘ คน ซึ่งการจัดการศึกษาต้องอาศัยทักษะและความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือเข้าสู่การศึกษายาวิชาชีพในระดับฝีมือ เพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

จากบริบทดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงมีความจำเป็นต้องปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างการบริหารราชการ เพื่อให้การปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการมีความเหมาะสมกับสภาพของงานที่มีความจำเป็นในปัจจุบัน และสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายที่รัฐบาลกำหนด ดังนั้น ต้องมีการทบทวนการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน กำหนดภารกิจและขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ การบริหารและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีความชัดเจน ให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีลักษณะและวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการปฏิบัติราชการ การบริหารและจัดการศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับการพัฒนาสู่ระดับอุดมศึกษา หรือพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพขั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูล อำนวยความสะดวก และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๑.๒.๓ เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๒

กฎหมาย นโยบาย แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กฎหมาย

๒.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบ การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริหารวิชาชีพสิ้นซากกองทุนได้รับ ประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้ การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรวจกฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๖๑ ในการปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔ “การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา”

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- ๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- ๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- ๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก

ดังนี้

- ๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- ๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

- ๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- ๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแล การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการศึกษา ส่งเสริม และประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่ การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับ มัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษา ของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓)

๒.๑.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- ๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- ๒) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา
- ๓) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญา ที่เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๓๓ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่ การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับ การศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา หรือมีเหตุผลความจำเป็น
 อื่นตามสภาพการจัดการศึกษาบางประเภท คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศ
 กำหนดให้ขยายการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งไปในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นได้
 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓)

มาตรา ๓๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการ

ที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๑) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุ
 อำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๒) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา
 หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แต่ละเขตพื้นที่
 การศึกษากำหนด

การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
 ที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดระเบียบ
 บริหารราชการออกเป็นระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา
 และระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล

นอกจากนั้น ยังให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ
 อย่างอื่น อย่างไรก็ตาม ยังมีประกาศกระทรวงบางส่วนที่ต้องนำมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา
 จัดระเบียบราชการเขตพื้นที่การศึกษา เช่น กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภท
 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ (ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๖) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖
 วรรคสอง และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แบ่งออกเป็นสามระดับ
 ดังนี้

๑) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ
 สามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ
 สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

๒) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียน
 ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน
 โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

๓) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน
 ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ

ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการงาน และอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

ข้อ ๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามข้อ ๑ (๓) (ข) แบ่งเป็นสองประเภทดังนี้

(ก) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

(ข) ประเภทอาชีพศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่ การศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ มีองค์ประกอบต้องคำนึงถึง ดังนี้ ระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ดังนั้น เมื่อมีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษาครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จำนวน ๑๗๕ เขต จึงใช้องค์ประกอบดังกล่าวในการพิจารณาดำเนินการเพื่อประกาศแบ่งเขตพื้นที่ การศึกษา และครั้งหลังต่อมาได้มีการพิจารณาองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติม เช่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความเสี่ยงภัยและมีการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะพื้นที่ ก็ได้มีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษา เพิ่มเติมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว รวมทั้ง ในกรณีพื้นที่ที่มีความยุ่งยาก ในการคมนาคมก็ได้ใช้ความลำบากในการเดินทางมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาประกาศเขตพื้นที่ การศึกษาเพิ่มเติมภายหลัง

เมื่อสังเคราะห์องค์ประกอบในการพิจารณาแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาจนถึงปัจจุบัน จะมีองค์ประกอบในการพิจารณาดังนี้

- ๑) ระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) จำนวนสถานศึกษา
- ๓) จำนวนประชากร
- ๔) วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย
- ๕) พื้นที่เสี่ยงภัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๖) พื้นที่ที่มีความยุ่งยากในการคมนาคม

๒.๑.๔ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัด และการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้ง จัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๓) พัฒนาระบบการบริหาร และส่งเสริมประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา

(๔) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่ การศึกษา

(๕) พัฒนาวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ของเขตพื้นที่การศึกษา

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๒ นโยบายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้า ได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ มีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนัก ถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมาย : คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

ตัวชี้วัด : ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต : ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะ ด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

ประเด็นปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ : การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ

การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ : ปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท : จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบ ต่อผลลัพธ์ และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทัวถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต : เน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรม บนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนาหลากหลาย ๆ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมทั้งนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม : เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน

การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ : เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ ในการให้บริการทางการศึกษาและวิชาการ

๒.๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาค้นคว้าตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

แผนย่อย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมถึงเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ส่งเสริม สนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ มากกว่าการวัดระดับความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัล และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึง

และมีประสิทธิภาพ พัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ โดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขา สู่ระดับนานาชาติ

๒.๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบสนองโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต

สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมา : การพัฒนากำลังคนของไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นสังคมสูงวัย ส่งผลให้ประเทศจะขาดกำลังคนในเชิงปริมาณ ประกอบกับผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงโควิด ๑๙ เพิ่มปัญหาด้านกำลังคนเชิงคุณภาพจนอาจเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเติบโตของนวัตกรรม แหล่งความรู้ระดับโลกออนไลน์ ที่มีต้นทุนและราคาต่ำ วงจรชีวิตของความรู้สั้นลง โดยเฉพาะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเร็ว และแนวโน้มความต้องการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคล รวมถึงภาคเอกชนที่เริ่มให้ความสำคัญกับการสรรหาและการจ้างงานตามสมรรถนะในการทำงานมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของคน และสะท้อนถึงบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งในการร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ยังคงขาดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ จึงต้องเร่งขยายผลและต่อยอดประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีภาวะผู้นำสูงสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ

การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยที่ผ่านมาได้มีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระควบคู่กับมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการศึกษาทวิภาคี สหกิจศึกษา รวมถึงความพยายามในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยค้นหาเด็กและผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านกลไกของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงรัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เอื้อให้การจัดการศึกษาที่มีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น อาทิ พระราชบัญญัติปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้

ในตนเอง มีทักษะดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน โดย

๑) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แนวใหม่และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถรวมพลังทำงานเป็นทีม มีการคิดขั้นสูง ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติโดยนำร่องกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่สนับสนุนความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

๒) การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาสายปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้

๓) การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยวางแผนจำนวนความต้องการครูในแต่ละสาขา พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาระบบการคัดกรองที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง

๔) การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต

๕) การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ โดย (๑) การแก้ไขภาวะการถดถอยของความรู้ในวัยเรียน โดยสถานศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้ที่บ้านในสถานการณ์ฉุกเฉิน (๒) การพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูและผู้ประกอบอาชีพแนะแนวให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด (๓) พัฒนาสถานศึกษาและสร้างสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยทั้งในสังคมจริง และสังคมเสมือน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ถึงแนวทางการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขบนหลักของการเคารพความหลากหลาย ทั้งทางความคิด มุมมองของคนระหว่างรุ่น และอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เพื่อการวางอนาคตในการพัฒนาประเทศร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีวิตในโรงเรียน ให้หลีกเลี่ยงยาเสพติด การพนัน และมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะจากการถูกกระทำโดยวิธีรุนแรง ทั้งทางกาย ทางวาจา และการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ (๔) การปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและดิจิทัลให้มีความครอบคลุมในทุกพื้นที่ (๕) การกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา และเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่เอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการ บริหารด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร รวมทั้งขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาตามบริบทของโรงเรียนและพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ในการจัดการเรียนรู้ และการร่วมลงทุนเพื่อการศึกษา (๖) การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยพัฒนาระบบเสาะหาและกลไกการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นระบบ อาทิ การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อ ฝึกประสบการณ์ทำงานวิจัยในองค์กรชั้นนำ ตลอดจนส่งเสริมการทำงานที่ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ (๗) ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาส และเข้าถึงการศึกษา

และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยสถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมเฉพาะกลุ่ม ให้เป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนเพื่อยุติการออกกลางคัน และพัฒนากลไกสนับสนุน รวมถึงการปรับกฎระเบียบ ให้เอื้อต่อภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ในการดูแลกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ อาทิ การวางแผนทางให้เอกชนสามารถจัดตั้งสถานฝึกอบรม หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา ผู้ต้องคำพิพากษา

๖) การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รวมถึงการรักษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมไทย ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นพื้นฐาน ของสังคมไทย และเป็น “ซอฟต์แวร์” ในการสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศไทยและนำเสนอความเป็นไทย สู่นานาชาติ

๒.๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายดังนี้

๑. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

๓. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๔. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและ มาตรฐาน และประชาชน สามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๕. ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผล มีประสิทธิภาพ

๖. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ

๗. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงาน และโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ภารกิจดำเนินการดำเนินงานของสำนักบริหารการมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิต ในศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากมีการมุ่งเน้นการพัฒนา ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเด็นยุทธศาสตร์ ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ให้มีการพัฒนาทักษะ ความสามารถ การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีความรู้และระบบคิดแบบสหวิทยาการ มีการเพิ่มประสิทธิภาพ

ระบบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด รวมถึงส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้มีความสอดคล้องกับบริบทแต่ละพื้นที่ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพสถานศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญสู่ระดับนานาชาติ รวมถึงสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๒.๕ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๒.๕.๑ หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพ ขับเคลื่อน ประเด็น ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ ๓.๓ การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยเฉพาะหมวดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญ ไว้ดังนี้

๑) สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงาน นำรูปแบบการทำงานที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสานต่อความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่

๒) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบ ต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพ การศึกษา

๓) ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้น ผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมาย การพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” (Transforming Education to Fit in the Digital Era)

๒.๒.๕.๒ นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

- สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัย ให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น

- ปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคม ออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์

- ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- พัฒนาระบบและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษา

- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน

- จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้ จากการศึกษาปฏิบัติจริง ในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding และกระบวนการส่งต่อ ในระดับ ที่สูงขึ้น

- พัฒนาระบบการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต

- ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนา ทักษะและสมรรถนะด้าน Soft Power ให้กับผู้เรียน

- ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ตามความสนใจ ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลาย

- ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟู ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss)

- พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรมให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและบริบทของพื้นที่

- ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงินและการออม (Financial Literacy) ให้กับผู้เรียน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้นำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

- พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ ที่ตัวผู้เรียน

๓) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ทุกช่วงวัย

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาเด็กตกหล่น และออกกลางคัน

- ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อรับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย ต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยบูรณาการร่วมกันกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- พัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่มเยาวชนอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือ การฝึกอบรม (Not in Education, Employment or Training : NEETs)

- พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) รวมทั้งการศึกษาทางเลือกอื่น ๆ

- พัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ในหน่วยงานที่จัดการศึกษา และให้มีหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตในภาพรวม และการเชื่อมโยงทั้งระหว่าง รูปแบบ ประเภท และระดับการศึกษา

๔) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการ อาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา อย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ

- ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อน ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการ ในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

- พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ โดยการ Reskill Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้ง สร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ส่งเสริมการพัฒนาระบบการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตามสมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ และการนำผลการทดสอบไปใช้ คัดเลือกเข้าทำงาน ศึกษาต่อ ขอรับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) การขอรับวุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency)

- จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start Up) ภายใต้ ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อการส่งเสริม และพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพ ทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับ กศน. และสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่

- เพิ่มบทบาทการอาชีวศึกษาในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ และกำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และกลุ่มยุวเกษตรกร อัจฉริยะ (Young Smart Farmer) ที่สามารถรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

- พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน และประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพเพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

- ๕) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร
- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการประเมินวิทยฐานะ โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (Digital Performance Appraisal : DPA)
  - ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา
    - พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล
    - ส่งเสริมสนับสนุนการวัดสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล เพื่อนำผลไปใช้ในการยกระดับการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียน
    - พัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต
    - ส่งเสริมสนับสนุนการทดสอบสมรรถนะครู และบุคลากรด้านภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารในการทำงาน
    - เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทั้งระบบ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม
- ๖) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล
- ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก
    - พัฒนาประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ
    - พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็น และใช้พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - เสริมสร้างคุณธรรม มาตรฐานทางจริยธรรม และปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
- ๗) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ
- ดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง เพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควบคู่กับการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๒.๒.๖ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ ๒๑

๒. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ

๓. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัย และสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เพิ่มโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๕. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

เป้าประสงค์

๑. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

๒. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๓. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ๙ รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี

๕. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

๖. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ
เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ๙ รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์

๒. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัย และสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

๓. สถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. สถานศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาภาคบังคับ

๒. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการส่งเสริมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

๕. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ ๓ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง
ในศตวรรษที่ ๒๑

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการสมวัย

๒. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ

๓. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๔. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

๕. สถานศึกษา จัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning)

กลยุทธ์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการจัดสรรทรัพยากรโดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท

๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

๕. สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

๒.๓ หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา

๒.๓.๑ เป้าหมายการจัดการศึกษา

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีอันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้นทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี คุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ การวางแผนและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของคนบนฐานข้อมูลและสถิติมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืนและสมดุล การประเมิน “ความสามารถในการแข่งขัน” โดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development: IMD)

ได้วิเคราะห์ และจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๘)

การศึกษาถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และอารมณ์ องค์การยูเนสโกได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ โดยเสนอ จตุสดมภ์การศึกษา (Four Pillars of Education) ประกอบด้วยเสาหลักการศึกษา ๔ ประการ ได้แก่

๑) Learning to know หมายถึง การเรียนเพื่อรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป ได้แก่ การแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ต้องการ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ รวมทั้งการสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่

การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การเรียนเพื่อเตรียมเครื่องมือสำหรับการศึกษา ต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น คนไทยต้องเรียนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือการเรียนด้านภาษาสากล การเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ เป็นต้น เสาหลักการศึกษาประการแรกนี้ ยังรวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจผู้เรียนให้มีความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อ ได้แก่ การเรียนการสอนที่เกิดความสนุก ออยากเรียน รักที่จะเรียนรู้ มีความสุขในการเรียนและการแสวงหาความรู้ และการมีสุขภาพจิตที่ดี

๒) Learning to do หมายถึง การเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือลงมือทำ ซึ่งอาจนำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้ศึกษามารวมทั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคม

การเรียนเพื่อทำได้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติ ให้บรรลุผลตามความมุ่งหวังการเรียนเพื่อให้ทำได้ก็คือการเรียนเพื่อใช้ความรู้ในการทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลของการเรียนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลาย สามารถทำงานได้หลายอย่างโดยอาศัยเครื่องจักรกลกำลังร่างกาย และอาศัยคอมพิวเตอร์ลดกำลังสมองในการคิด รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้เข้มแข็ง นั่นก็คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) ของผู้เรียน และความสามารถในการบริหารจัดการ มีคุณธรรมภายในจิตใจ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา เป็นต้น

๓) Learning to live together หมายถึง การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งการดำเนินชีวิตในการเรียน ครอบครัว สังคม และการทำงาน

การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นการใช้ความรู้ความสามารถเพื่อสังคมนส่วนรวม ในประการที่สามนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม คือ การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันฉันท์ญาติมิตร และใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสลายความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคมด้วยการหันหน้าเจรจาและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีความรู้ความเข้าใจในมิติที่แตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และความเป็นอยู่

๔) Learning to be หมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักตัวเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความถนัด ความสนใจของตนเอง สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เลือกลงแนวทางการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ วางแผนการเรียนต่อ การประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพตนเองได้

การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาไปแล้ว เขาจะต้องเป็นอะไรที่มากกว่าเครื่องจักรในโรงงาน มากกว่าความเป็นแรงงานราคาถูก และมากกว่าความเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือสัตว์เศรษฐกิจ นั่นก็คือ การศึกษาต้องไม่กดคนให้ต่ำลง มีค่าเพียงทรัพยากรหรือเครื่องจักรชิ้นหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพในทุกมิติ

๒.๓.๒ สารสำคัญของสี่เสาหลักของการศึกษา

เสาหลักการศึกษาสองประการแรกเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเก่งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยกระบวนการหรือวิธีการของตนเอง และรู้จักตัวเองเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเสาหลักของการจัดการศึกษาสองประการหลังก็พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และยอมรับวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ และแนวคิดที่แตกต่างกันของมวลมนุษยชาติ มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว สามารถทำงาน และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างรู้เท่าทัน มีความสุข สงบ สันติ และเพียงพอ เป็นพลโลกหรือพลเมืองโลกที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศจะต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัวให้มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างรู้เท่าทัน สงบ สันติ มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสม เพียงพอ การจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความเป็นพลวัตก้าวทันกับสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาสำหรับคนยุคใหม่จึงควรคำนึงถึงบริบทที่สำคัญในโลกการให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนะ (perspectives) จากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) ที่ให้โลกของผู้เรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับจากครูผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียวไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักรู้ในสภาพแวดล้อม และเหนืออื่นใด คือ ความสามารถใช้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒) ได้กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของคนไทยที่จะต้องพัฒนาในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑) ไว้ดังนี้

๑. คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล
๒. คนไทยมีความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ต่อปี
๓. คนไทยมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ต่อปี
๔. ผู้สำเร็จจาชีวิตศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพพระดับสากลและเป็นไปตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิ

๕. คนไทยใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้
- อย่างต่อเนื่อง

๖. คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึก และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๗๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง

๗. คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิดและปฏิบัติมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

๘. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

๙. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ และมีงานทำภายใน ๑ ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งทักษะสำคัญที่เด็ก และเยาวชนควรมี คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R, 8C ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) คณิตศาสตร์ (Arithmetic) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information & Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills) การมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion) (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๗)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (๒๕๕๗) ได้กำหนดค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นอุดมการณ์ของชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมเมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา คือ การพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั้งความรู้ ทักษะ และได้รับการพัฒนา อย่างเหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ นักเรียนตามระดับการศึกษาอย่างเป็นระบบ

๒.๓.๓ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑) ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

(ก) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ - ๖) การศึกษาระดับนี้ เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐานการติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการการเรียนรู้แบบบูรณาการ

(ข) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ - ๓) เป็นช่วงสุดท้าย ของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนา บุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คัดสรรสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบ อาชีพหรือการศึกษาต่อ

(ค) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๔ - ๖) การศึกษาระดับนี้ เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิด ขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตน และประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

๒) การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม และจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

(ก) ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ - ๖) ให้จัดเวลาเรียน เป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน ๕ ชั่วโมง

(ข) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ - ๓) ให้จัดเวลาเรียน เป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน ๖ ชั่วโมง คำนวณหน้าหนึ่งของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ ๔๐ ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ ๑ หน่วยกิต (นก.)

(ค) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๔ - ๖) ให้จัดเวลาเรียน เป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง คำนวณหน้าหนึ่งของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ ๔๐ ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ ๑ หน่วยกิต (นก.)

๓) โครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติมสถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้

(ก) ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

(ข) ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนด และสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตรให้จัดเป็น

(ค) สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ สถานศึกษา อาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

(ง) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๒๐ ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ จำนวน ๓๖๐ ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๖) รวม ๖ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง

๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ - ม.๓) รวม ๓ ปี จำนวน ๔๕ ชั่วโมง

๓. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ - ม.๖) รวม ๓ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง

๔) การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การจัดการศึกษาบางประเภท สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ งานวิจัยภายในประเทศ

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ รายงานผลโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา เสนอต่อสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยพบว่า “ปัญหาด้านโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการแบ่งหน่วยงานภายในเป็นห้าหน่วยงานหลัก จนทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงาน อีกทั้งภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งบทบาทอำนาจหน้าที่ของกรมวิชาการเดิมที่ถูกลดทอนลงไปที่ที่เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้ภายในกระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานกลางเพื่อทำการประสานงานระหว่างห้องค์กรหลัก และความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษาให้เช่นกัน ได้เสนอให้มีสำนักมัธยมศึกษากับสำนัก

ประถมศึกษาภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการบริหารที่คล่องตัวมากขึ้น ส่วนกรณีของกรมวิชาการเดิมได้เสนอให้ตั้งเป็นองค์กรมหาชน เพื่อให้กรมวิชาการมีบทบาทอำนาจหน้าที่เต็มทีในการพัฒนาการเรียนการสอนอันนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง”

นอกจากนี้ รายงานวิจัยดังกล่าวยังพบว่า เดิมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ ต่างก็เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีระบบการบริหารงานล่าช้าไม่คล่องตัว แต่เมื่อนำทั้งสามหน่วยงานขนาดใหญ่มารวมกัน จึงมีผลทำให้การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ การประสานงานแผนและนโยบาย ตลอดจนการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ มีความล่าช้าและไม่คล่องตัวมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานทั้งสามมีวัฒนธรรมในการบริหารงานที่แตกต่างกัน การรวมตัวกันจึงไม่เป็นผลดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบทบาทภาระหน้าที่ในการดูแลทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา แต่ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายในเพื่อกำกับดูแลแยกออกจากกัน ด้วยสภาพการจัดการเรียนการสอนของทั้งสองระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาในครั้งนี้จึงได้มีข้อเสนอที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันว่า ควรจะได้มีการปรับปรุงให้มีสำนักประถมศึกษาและสำนักมัธยมศึกษาแยกออกจากกัน ภายใต้โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความจำเป็นอีกประการหนึ่งที่เหมาะสมควรจัดให้มีหน่วยงานกำกับดูแลการมัธยมศึกษาเป็นการเฉพาะ ซึ่งอ้างในรายงานฉบับข้างต้นเช่นเดียวกัน คือ ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งรายงานวิจัยพบว่า “เนื่องจากงบประมาณด้านการศึกษาได้รับการจัดสรรไม่พอเพียง ส่งผลให้เกิดการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่มีความเหลื่อมล้ำ โรงเรียนมัธยมเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา มีประมาณ ๒,๐๐๐ โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเดิมมีประมาณ ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน เมื่อมาอยู่รวมกันรับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่เขตพื้นที่ที่มีการพิจารณาจัดสรรด้วยความเห็นอกเห็นใจเนื่องจากปรากฏว่ามีโรงเรียนประถมจำนวนมากที่ยังขาดแคลน โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉพาะส่วนที่จำเป็น คุณภาพการศึกษาก็ย่อมลดลงเพราะได้รับการจัดสรรทรัพยากรไม่เพียงพอไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและคุณลักษณะเฉพาะของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ในระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับสำนัก/หน่วยในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสถานศึกษา ได้พยายามเร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานแก่ประชากร และเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพของประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้นทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ แต่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ช่วงชั้นที่ ๓) และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (ช่วงชั้นที่ ๔) โดยเฉพาะกลุ่มสาระสำคัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หรือแม้แต่ภาษาไทยไม่สามารถพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาได้ จากการรวบรวมข้อมูลและการศึกษาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปรากฏว่า มีสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ การจัดโครงสร้างของส่วนราชการที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างแท้จริง และการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมัศึกษามีสภาพของภาระงานเป็นช่วงที่ยาวเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ธรรมชาติและลักษณะของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีความแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น เป็นการเริ่มต้นและปลูกฝังความรู้เฉพาะด้านที่จะสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความชำนาญ ในการออกไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง เพื่อให้พัฒนา ได้อย่างเต็มตามศักยภาพต่อไปได้ในอนาคต

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (๒๕๕๕). ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์ทางเลือก การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ด้านผู้บริหาร มีการบริหารจัดการสถานศึกษา โดย (๑) มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่แนวคิด และแนวปฏิบัติของสถานศึกษา (๒) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นการศึกษาเพื่ออาชีพ (๓) ใช้บริบท วิถีชุมชนท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ (๔) สร้างและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน (๕) สร้างวัฒนธรรม องค์กรในการทำงานร่วมกัน (๖) ประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ด้านครูมีการจัดการเรียนรู้ โดย (๑) ใช้โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๒) เน้นการฝึกปฏิบัติจริง (๓) บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในแผนการจัดการเรียนรู้ (๔) ใช้ประสบการณ์/ทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ด้านความสำเร็จ ที่ปรากฏขึ้นกับนักเรียน คือ (๑) มีพื้นฐานทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในท้องถิ่น/ชุมชน (๒) ตระหนัก ในคุณค่าวิถีชีวิตท้องถิ่นของตนเอง (๓) ช่วยเหลือครอบครัวเพราะมีรายได้ระหว่างเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความเข้าใจ รู้คุณค่า ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับ (๑) การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย (๒) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (๓) การพัฒนาและการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (๔) การใช้ค่าย/ กิจกรรม/โครงการพัฒนาผู้เรียน (๕) การเชื่อมโยงบริบทวิถีชุมชนท้องถิ่น (๖) การใช้แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (๗) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (๘) การส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร (๙) การสร้างความร่วมมือในการทำงาน (๑๐) การปลูกฝัง/เน้นการใช้ชีวิตในสังคม ของนักเรียนด้านกลยุทธ์ทางเลือกฯ ที่กำหนดขึ้น มี ๔ รูปแบบ คือ (๑) กลยุทธ์การพัฒนาความสามารถ ทางวิชาการ (๒) กลยุทธ์การประยุกต์ใช้การเกษตรและ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (๓) กลยุทธ์การประยุกต์ใช้ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และ (๔) กลยุทธ์เน้นการฝึกปฏิบัติงาน/การฝึกงาน ด้านผลการประเมิน กลยุทธ์ทางเลือกฯ พบว่า แต่ละกลยุทธ์ทางเลือกมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยอยู่บนเงื่อนไข บางประการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพ ของนักเรียนที่จะน่านักเรียนไปสู่การมีทักษะการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การมีทักษะอาชีพ สู่การมีทักษะ ชีวิตตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีศิลป์ ชินภักดี. (๒๕๕๕). ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารการปฏิรูป การศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการศึกษาพบว่า (๑) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย การบริหารโดยรวมและรายด้านทั้ง ๓ ด้าน คือ สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๒) การสร้างรูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์ทางบวก ๑๓ องค์ประกอบ จาก ๑๘ องค์ประกอบ และองค์ประกอบไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกเรียงตามลำดับ คือ อันดับที่ ๑ ปัจจัย นำเข้า จำนวน ๕ องค์ประกอบ เรียงอันดับ คือ ๑) ผู้ปฏิบัติงาน ๒) งบประมาณ ๓) อาคารสถานที่ ๔) นโยบายการจัดการศึกษา และ ๕) วัสดุและครุภัณฑ์ ส่วนด้านผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์ทางบวก

อันดับที่ ๒ กระบวนการ จำนวน ๔ องค์ประกอบ เรียงอันดับ คือ ๑) โครงสร้าง ๒) วิสัยทัศน์ ๓) เทคนิค และ ๔) ภาวะผู้นำ ส่วนด้านการจัดการไม่มีความสัมพันธ์ทางบวก อันดับที่ ๓ สภาพแวดล้อม จำนวน ๔ องค์ประกอบ เรียงอันดับ คือ ๑) ความรู้ความเข้าใจของชุมชน ๒) สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ๓) แหล่งเรียนรู้ภายนอก และ ๔) การสนับสนุนของชุมชน ส่วนอีก ๓ องค์ประกอบ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน และความเกี่ยวข้องของนักการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวก (๓) การตรวจสอบการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปบูรณาการตรงตามความพร้อมและสภาพบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วยความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินบุคลากรเห็นด้วยตามรูปแบบที่สร้างขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๗๓ และเรียงลำดับความสำคัญบางองค์ประกอบ คือ ๑) ปัจจัยนำเข้า โดยเน้นนโยบายการจัดการศึกษามากกว่าอาคารสถานที่ ๒) กระบวนการโดยเน้นภาวะผู้นำมากกว่าเทคนิค และ ๓) สภาพแวดล้อม โดยเน้นแหล่งเรียนรู้ภายนอกมากกว่าการสนับสนุนของชุมชน และสภาพเศรษฐกิจของชุมชน ตามลำดับ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

กชिरา วาระรัมย์. (๒๕๕๖). ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหาแล้วสามารถหาแนวทางแก้ไขต่อไป เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนได้อย่างมีทิศทาง โดยปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ได้แก่ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดสรรห้องเรียนพิเศษไม่เพียงพอ การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความต้องการ และวุฒิการศึกษาของครู และการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่หลากหลาย ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียน ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย และขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ โดยข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ถูกเก็บข้อมูลในรูปแบบแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ที่มีทั้งด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมไปถึงข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

ศศิธร บัวทอง. (๒๕๕๖). ศึกษาการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ๑) รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะการขับเคลื่อนโดยประยุกต์ใช้วงจร PDCA แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน ในแต่ละขั้นตอนมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องต่อเนื่อง ในแต่ละรอบปี ๒) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ๓) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของต้นสังกัดสูงกว่าเป้าหมายที่วางไว้

ศุภวิชช์ กิจสนาโยธิน. (๒๕๕๙). วิจัยเรื่อง พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า การจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๖ กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการภายในประกอบด้วย กรม ๑๔ กรม กรมที่มีหน้าที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา การจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการภายใน ๖ สำนัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน่วยงานภายใต้การกำกับ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน แรงแก้ต้นที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๖ เกิดจากนักวิชาการศึกษาผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับอิทธิพลของฝ่ายการเมืองที่มีแนวคิดในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนแรงแก้ต้นที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๓ – ปัจจุบัน เกิดจากครูมัธยมศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา รู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบริหารจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการบริหารงานบุคคล แบบแผนความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและกลไกในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การประกาศจัดตั้งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด รูปแบบการขยายตัวเป็นการขยายตัวตามแนวตั้ง การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารูปแบบการขยายตัวเป็นการขยายตัวในรูปแบบส่วนราชการที่ได้รับการจัดตั้งใหม่ในรูปแบบการรวมตัวโดยการรวมกองหรือกรมตั้งแต่ ๒ กอง หรือ ๒ กรมขึ้นไป การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รูปแบบการขยายตัวเป็นรูปแบบที่ซ้ำซ้อนหน้าที่กับหน่วยงานอื่นในระนาบเดียวกัน รูปแบบการขยายตัวผ่านช่องทางระบบราชการ อิทธิพลการเติบโตที่เกิดจากธรรมชาติของหน่วยราชการเอง

ภาณุพงษ์ แก้วอินทร์. (๒๕๕๙). ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๔ โดยรวมและรายด้านผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีภาระดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ ดังนี้ ๑) ด้านกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า สถานศึกษาคงยึดหลักการกระจายอำนาจโครงสร้างการบริหารงาน ๔ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างตามความเหมาะสมกับสภาพบริบทโดยมีการเน้นทางด้านงานวิชาการเป็นหลักและมีการดำเนินการเป็นนิติบุคคลมากขึ้น ๒) ด้านพัฒนาระบบบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีความโปร่งใสเป็นธรรม และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ พบว่า หลักธรรมาภิบาลช่วยบรรเทาความขัดแย้งภายในสถานศึกษามีการจัดระบบที่มีความโปร่งใสชัดเจนมากขึ้น โดยมีการนำหลักสถิติมาใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ ๓) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พบว่า สถานศึกษาควรมีการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสายอาชีพ หรือทวิศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทผู้เรียนเพื่อลดปัญหาเด็กด้อยโอกาส แนะนำแนวทาง

การประกอบอาชีพสร้างรายได้ และลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน ๔) ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้มากขึ้น พบว่า ผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการเข้าหาคณะกรรมาธิการหน่วยงานทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมจัดการศึกษา และนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการกำหนดบทบาทให้หน่วยงาน องค์กรท้องถิ่น ภาคีรัฐและเอกชนเข้ามาร่วมในการจัดการศึกษา ๕) ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พบว่า สถานศึกษาบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาใช้หลัก 4 M's โดยดำเนินการตามกฎ ระเบียบการเงินและพัสดุ มีการกำกับและติดตามโดยหน่วยงานต้นสังกัด

อุดม ชูสิ่วรรณ และชวลิต เกิดทิพย์. (๒๕๖๐). ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศระดับสากล ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบหลัก คือ ๑) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก ๒) หลักสูตรและการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และ ๓) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล จากการศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาจากภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ สรุปลงองค์ประกอบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Malcolm Baldrige Nation Quality Award: MBNQA) ซึ่งประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบหลัก คือ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติ และผลลัพธ์ด้านผู้เรียน แต่ละองค์ประกอบมีแนวทางการพัฒนาที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพทั่วทั้งโรงเรียน มีการติดตามผลที่ชัดเจน และมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันสู่เป้าหมายรวมของโรงเรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในองค์ประกอบดำเนินการตั้งแต่องค์ประกอบที่ ๑ - ๖ ส่วนคุณลักษณะผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก คือ ผลลัพธ์ในองค์ประกอบที่ ๗

นาถนารี ชนะผล. (๒๕๖๑). ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า (๑) สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทั้ง ๖ ด้านของโรงเรียน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ๒) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนแต่ละด้านมีปัญหาสำคัญและแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ๑) ด้านการพัฒนาตนเอง มีปัญหาการขาดความร่วมมือจากผู้บริหารและชุมชน ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยโรงเรียนควรจัดตั้งเครือข่ายผู้บริหารเพื่อดูแลพฤติกรรมนักเรียน ๒) ด้านรูปแบบการคิด มีปัญหาครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนโดยเน้นเนื้อหาและนักเรียนเรียนรู้โดยการท่องจำ ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันควรปรึกษาหารือและนิเทศการสอนของกันและกัน และครูควรสอนนักเรียนด้วยวิธีการสอนให้รู้จากการปฏิบัติ รู้คิดรู้ทำ ๓) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีปัญหา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและไม่มีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งสามารถแก้ปัญหและพัฒนาได้ โดยโรงเรียนควรพิจารณารับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อการสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ๔) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม มีปัญหาครูส่วนใหญ่ยึดอัตตาของตนและขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยโรงเรียนควรกำชับและเสนอแนะให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ร่วมพูดคุยประเด็นปัญหา

และจัดกลุ่มครูให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนนิเทศการสอนซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ๕) ด้านการคิดเชิงระบบ มีปัญหาครูไม่ใช้การสอนแบบบูรณาการ และครูสอนตามตำรา ซึ่งสามารถแก้ไขได้ โดยโรงเรียนควรจัดอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนแบบบูรณาการ และมหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และ ๖) ด้านการใช้เทคโนโลยี มีปัญหาครูขาดทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยี และสื่อเทคโนโลยีที่มีไม่ทันสมัยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยโรงเรียนควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถ ในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย และโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณและระดมทุนจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้มีจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ

สุภักดิ์ พวงขจร. (๒๕๖๑). ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสม ประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ๒) การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัดผลดำเนินงาน ๓) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๔) การจัดการความเสี่ยง ๕) การวัดและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ ๖) การใช้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ๗) การรักษาปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ๘) การให้รางวัลตอบแทน ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า โครงสร้างขององค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน ความง่ายต่อการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลการประเมินสถานศึกษาตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และกลุ่มสถานศึกษาที่มีผลการประเมินภายนอกไม่ผ่านการประเมิน มีคุณภาพในการดำเนินงานตามโครงสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลการประเมินตามผลสะท้อนด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ. (๒๕๖๒). ศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย พบว่า จากสภาพการจัดการศึกษาของไทยถูกสังคมตั้งคำถามมาโดยตลอดในลักษณะผิดหวังกับการศึกษาไทย ผู้ปกครองมองเห็นลูกหลานไม่เก่งและด้อย่างที่คาดหวัง นายจ้างผิดหวังกับคุณภาพแรงงานที่ได้รับ รวมทั้งผู้เรียนไม่มีความสุขกับการเรียน การศึกษาทำให้เครียด นักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนได้ ปัญหาเด็กตกชั้นและออกกลางคัน ยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยมีสาเหตุจากการที่สถานศึกษาไม่สามารถสนองตอบความคาดหวัง ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้ดีพอ รวมทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคัน เพื่อหนีปัญหา โรงเรียนขนาดเล็กต้องประสบปัญหาที่สำคัญทั้งทางด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารและด้านผลผลิต ผู้ปกครองที่มีความพร้อมมักจะส่งลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ เด็กที่ต้องอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กจึงเป็นเด็กด้อยโอกาส ผู้ปกครองขาดความพร้อม บางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาในที่สุด เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายด้าน ส่วนครูที่ต้องสอนอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นครูที่ขาดขวัญกำลังใจ ท้อแท้และสิ้นหวังที่ตนเองถูกทอดทิ้งให้ต้องทำงานอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนและไร้อนาคต ครูที่มีความรู้ความสามารถบางส่วนจึงพยายามขอย้ายเพื่อเข้าไปทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมมากกว่า ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัญหาสำคัญที่ถูกจัดอยู่ใน Road map ปฏิรูปการศึกษาด้านกระจายโอกาสและคุณภาพอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาไม่เทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีแนวโน้มที่จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผลซึ่งเป็นความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ปรัชญาหรือความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ควรอยู่บนหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) ควรยึดสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนคนไทยทุกคนให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ๒) การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผลโดยมุ่งเน้นคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ๓) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐในการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบแนวปฏิบัติมาตรการต่าง ๆ ควรเอื้อต่อโรงเรียนขนาดเล็กให้มากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๙) รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการใน ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การศึกษา และวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสมของจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาและรูปแบบการบริหารจัดการโดยยึดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน โดยในระยะนี้ได้เสนอประเด็นคำถามขึ้นมาว่า หากจะทำการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพิ่มขึ้นอีก ๑๑ เขต ตามหลักเกณฑ์พื้นที่พิเศษสำหรับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ควรได้รับการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุนเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย เขตพื้นที่เพื่อความมั่นคง เขตพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศพิเศษ เขตพื้นที่การศึกษาที่มีพื้นที่บริการครอบคลุมพื้นที่ในหลายจังหวัด และเขตพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเกิดความเหมาะสมต่อการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือไม่ สำหรับการดำเนินการใน ระยะที่ ๒ คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าหากต้องการที่จะยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ จะต้องจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยยึดตามเขตจังหวัด เนื่องจากบริบทของแต่ละจังหวัดนั้นต่างกัน โดยดูข้อมูลสนับสนุนได้จากผลการดำเนินงานในระยะที่ ๓ นอกจากนี้ การยึดตามเขตจังหวัดนั้นยังสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารราชการ การขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นจะสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี และจากการสำรวจข้อมูลความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในทุกจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้แบบประเมินความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ทุกจังหวัดมีความพร้อมในการที่จะจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูลจึงเสนอให้จัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยยึดตามเขตจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร ให้มี ๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเขตปกครองพิเศษ ประชากรมีจำนวนมาก มีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑๑๙ โรงเรียน จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ๒๒๒,๔๙๖ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖) นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบการบริหารงบประมาณ และบริบทที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น

จากแนวคิดการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยใช้ฐานจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร จะทำให้เกิดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๗๘ เขต สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความเหมาะสมและรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักติดตาม

และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๔) ที่เห็นว่า เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรใช้เขตจังหวัดเป็นฐาน และสอดคล้องกับการบริหารงาน การมัธยมศึกษา ในอดีตตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๖ ที่การบริหารงานการมัธยมศึกษาแบ่งเป็น กรมสามัญศึกษา สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ๗๖ แห่ง สถานศึกษา ๒,๓๔๒ แห่ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังเขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยตรง และการบริหาร ราชการส่วนจังหวัดแบบบูรณาการ ตลอดจนการประสานงานส่งเสริม สนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่น ภายในจังหวัด

นอกจากนี้ การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวยังได้วิเคราะห์ถึงปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา ในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพ (ความพร้อมของอาคารสถานที่ และวัสดุ อุปกรณ์)

- ใช้อาคารสามัญศึกษาจังหวัดเดิม ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

- การระดมความช่วยเหลือจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัด

- ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน

ภาคเอกชน เป็นต้น

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร

- บุคลากรจากเขตพื้นที่เดิมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่จะตั้งใหม่ สมัครใจ ที่จะมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแห่งใหม่

- บุคลากร ๓๘ ค (๒) ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลับมาปฏิบัติงาน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

- ครู คศ. ๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อวิทยฐานะ

- อัตราร้าง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา

๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

- ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดิมที่เคยสังกัด

- ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๖) รวบรวมผลการติดตาม การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใหม่ ๒๐ เขต โดยมีผลการติดตาม ดังนี้

๑. สภาพการบริหารจัดการ

ด้านวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแต่ละแห่งได้ให้บริการ ทางการศึกษาที่มีคุณภาพตอบสนองผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย บนพื้นฐานพหุทางวัฒนธรรมของชนเผ่า บริหารจัดการตามบริบทความเหมาะสมของพื้นที่ ในกระบวนการนิเทศติดตามการศึกษาจากศึกษานิเทศก์ ที่มีความชำนาญงานเฉพาะทาง และมีพื้นที่ในเขตบริการที่ไม่ห่างไกล รวมถึงบางพื้นที่ที่มีความปลอดภัย ในการเดินทาง

ด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของแต่ละเขตพื้นที่สามารถดำเนินการตามระเบียบการบริหารงบประมาณ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นที่ปรึกษาการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มงาน

ด้านบุคคล ในการบริหารอัตรากำลังภาพรวมของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถบริหารจัดการบุคลากรที่มีจำกัดให้พอเพียงกับภาระงานที่มีการได้รับการสนับสนุนข้าราชการครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติหน้าที่ช่วยบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ และบุคลากรในแต่ละเขตพื้นที่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีสมรรถนะ และศักยภาพสูง

ด้านบริหารทั่วไป ในแต่ละเขตพื้นที่ได้มีการบริหารจัดการด้วยรูปแบบตามบริบทของตนเอง มีการใช้การบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการดำเนินงาน มีใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการติดต่อประสานงาน ร้อยละ ๑๐๐ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษายังได้รับการสนับสนุนอาคารสำนักงานจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐ มีการระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนรถหรือพาหนะในการเดินทางเพื่อนิเทศ กำกับติดตาม สถานศึกษาในสังกัดอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ

๒. กระบวนการดำเนินการ

ด้านวิชาการ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ มีการดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการอย่างมีระบบและขั้นตอนตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ในการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ ควบคู่กับทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

ด้านงบประมาณ กระบวนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ดำเนินการเบิกจ่ายกับหน่วยเบิกเดิม สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่บางส่วนที่ยังไม่ได้เป็นหน่วยเบิก ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นหน่วยเบิก สามารถดำเนินการเป็นไปตามแผนงานโครงการที่ตั้งไว้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประสานสถานศึกษาในสังกัดที่มีงบประมาณ หรือครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ ระดมกำลังสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพื้นที่ สร้างภาคีเครือข่ายและความร่วมมือจากเครือข่าย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณ รวมทั้งการร่วมดำเนินงานต่าง ๆ

ด้านบุคคล การดำเนินการบริหารงานด้านบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีการวางแผนดำเนินงานโดยแต่ละกลุ่มงานมีรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จในครั้งเดียว (one stop service) สร้างเครือข่ายเพื่อการประสานงานช่วยเหลือในด้านระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานเชิงบูรณาการการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มงานในสังกัด กระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้านบุคคล ตลอดจนมีการสื่อสารทำงานระบบเครือข่ายในช่องทางที่หลากหลาย อีกทั้งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดิมที่ใกล้เคียงเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ

ด้านบริหารทั่วไป กระบวนการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาด้านการบริหารทั่วไป ใช้หลักการกระจายอำนาจและมอบหมายงาน การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ให้สอดคล้องกับนโยบาย ใช้เครือข่ายการบริหารงานติดตาม

ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามภารกิจ มีการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมกับบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นอย่างเหมาะสมกับสภาพและบริบท

๓. ผลการดำเนินการบริหารจัดการ

ด้านวิชาการ แต่ละเขตพื้นที่ใช้การบริหารจัดการด้านวิชาการโดยใช้แนวคิด “พื้นที่เป็นฐาน” ใช้จุดเด่นของแต่ละพื้นที่ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีการพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการ มีการส่งเสริมครูให้สร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียน การปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีรูปแบบกระบวนการนิเทศ

ด้านงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวางแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพปัญหาและบริหารการใช้งบประมาณเป็นไปตามนโยบาย และจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามสถานการณ์ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานสามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงได้ การเบิกจ่าย ตามแผนงานโครงการ มีการจัดทำทะเบียนควบคุมงบประมาณสำหรับควบคุมการเบิกจ่าย มีการตรวจสอบยอดการจัดทำบัญชี และการบริหารพัสดุ มีการสรุปผลการบริหารงบประมาณ และมีการตรวจสอบโดยหน่วยตรวจสอบภายในโดยดำเนินการเบิกจ่ายกับหน่วยเบิกเดิม

ด้านบุคคล มีการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบอัตรากำลัง มีกระบวนการวางแผนอัตรากำลังที่สอดคล้องกับความต้องการ อัตรากำลังว่างที่เกษียณเมื่อสิ้นปีงบประมาณ บรรจุ และแต่งตั้งบุคลากรสอดคล้องกับเป้าหมายแผนอัตรากำลัง มีบุคลากรช่วยราชการและมีการจัดจ้างบุคลากร รวมทั้งมีการขอความอนุเคราะห์สนับสนุนบุคลากรจากสถานศึกษาในสังกัดมาช่วยปฏิบัติงาน เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับเครือข่ายโรงเรียน สหวิทยาเขต บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับอย่างมีคุณภาพ ตามสถานการณ์ สามารถส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะงานด้านบุคคลให้ข้าราชการครูในสังกัดได้รับการให้มีและเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นจำนวนมาก นอกจากนี้ ในการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จในครั้งเดียว (One stop service) และการให้บริการข้อมูลออนไลน์ ทำให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยจากการไม่ต้องเดินทางมาติดต่องานเขตพื้นที่ด้วยตนเอง

ด้านบริหารทั่วไป แต่ละเขตพื้นที่มีการพัฒนาเครือข่ายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งการขับเคลื่อนภาระงาน พัฒนาระบบฐานข้อมูล BIG DATA และระบบการบริหารจัดการเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนได้รับการดูแลความปลอดภัย ร้อยละ ๑๐๐ มีเครือข่ายการพัฒนาและสร้างความร่วมมือ ร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ยานพาหนะจากสถานศึกษาในสังกัดและหน่วยงานภายในท้องถิ่นเป็นอย่างดี รวมทั้งมีการหมุนเวียนสถานที่จัดการประชุมประจำเดือนตามเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัด มีอาคารสถานที่ที่สามารถรองรับบุคลากรได้เพิ่มขึ้น เอื้อต่อการปฏิบัติงานและผู้มารับบริการ สภาพภูมิทัศน์โดยรอบสำนักงานเขตพื้นที่สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย

๔. ปัญหาและอุปสรรค

ด้านวิชาการ การกำกับ นิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้จากศึกษานิเทศก์ ที่มีไม่ครบตามจำนวนกรอบอัตรากำลัง ศึกษานิเทศก์มีประสบการณ์น้อย และพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา ในสังกัดมีภูมิประเทศแตกต่างกันทำให้การออกนิเทศโรงเรียนเป็นไปค่อนข้างลำบาก

ด้านงบประมาณ บุคลากรด้านงบประมาณมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่มี ความเชี่ยวชาญ/ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และปริมาณงานที่มาก ใช้เวลานานในการเดินทางไป ผนวกเบิกเต็ม งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้เขตพื้นที่ ในโครงการต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และได้รับจัดสรร ไม่ครบถ้วน

ด้านบุคคล บุคลากรมีไม่เพียงพอต่อภาระงาน และบางกลุ่มงานบุคลากร ไม่ได้ทำงานตรงตามตำแหน่งและภาระงานของตนเอง ปริมาณคนและปริมาณงานไม่สมดุลกัน

ด้านบริหารทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่ยังไม่มีอาคารสำนักงาน อุปกรณ์ ทำงาน ไม่มียานพาหนะสำหรับใช้อำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเจ้าหน้าที่ และผู้มาติดต่องาน ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่คับแคบ

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ด้านวิชาการ ควรมีการจัดอบรมศึกษานิเทศก์ มีการส่งเสริมให้ใช้เครือข่าย ทางการศึกษาของเขตพื้นที่ให้การช่วยขับเคลื่อนด้านวิชาการ และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีสมรรถนะตามสายงาน

ด้านงบประมาณ ควรดำเนินการตั้งหน่วยเบิกจ่ายในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พร้อมจัดสรรงบประมาณด้านครุภัณฑ์และวัสดุสำนักงาน ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี ออนไลน์ Google form ในการสนับสนุนการควบคุมงบประมาณ ตลอดจนให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากร ให้มีสมรรถนะตามสายงาน

ด้านบุคคล ขอรับการจัดสรรบุคลากรให้ครบตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และคุณสมบัติที่ ก.ค.ศ. กำหนดไว้ ตรงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ให้เพียงพอ ตามตำแหน่ง โครงสร้างการบริหารงาน พร้อมกับเสริมสร้างความรู้ และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ ยึดแนวทางการปฏิบัติในการทำงานเป็นทีม มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานต่าง ๆ จัดให้ มีการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตามสายงาน และการศึกษาดูงานเขตพื้นที่ที่มีการบริหาร จัดการด้านบุคคลที่ดีเลิศ

ด้านบริหารทั่วไป ขอรับการจัดสรรงบประมาณซ่อมแซมอาคาร ประสาน ขอรับการสนับสนุนครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ปฏิบัติงานจากสถานศึกษาในสังกัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ รวมถึงรถ/พาหนะ และจัดทำแผนขยายสำนักงาน เขตพื้นที่เพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานและให้เพียงพอต่อการรองรับผู้มาติดต่อราชการ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัญหาในการบริหาร จัดการศึกษามัธยมศึกษา คือ การจัดโครงสร้างไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา อย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารจัดการระดับมัธยมศึกษาแตกต่างจากระดับการศึกษาอื่นที่จำเป็นต้องได้รับ ความรู้อย่างเป็นระบบ ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อวางรากฐานสำคัญในการไปประกอบอาชีพ หรือการศึกษา ต่อในระดับสูงขึ้นที่เหมาะสมตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีจำนวน ๕ องค์กรหลัก ซึ่งผ่านมาแล้ว ๒๐ ปี ต้องได้รับการปรับปรุง

โครงสร้างให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับปรุงโครงสร้างให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเช่นเดียวกัน เพื่อลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความชัดเจน คือ การจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษาเป็นกรมการมัธยมศึกษา เพื่อเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษามัธยมศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างแท้จริง

๒.๔.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

จากรายงานผลการศึกษากการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๕๙ ระบบการศึกษาของประเทศไทยต่าง ๆ มีดังนี้

๒.๔.๒.๑ ระบบการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยบัญญัติจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ในกฎหมายแม่บทการศึกษา (The Fundamental Law of Education) เป็นกรอบสำหรับการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับปฐมวัย การประถมศึกษา และการมัธยมศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า Courses of Study ซึ่งปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ทุก ๑๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีมาตรฐานหลักสูตร กำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก โครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา มาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา มาตรฐานตำราเรียน ระบบการศึกษาและการบริหารการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ ประเทศญี่ปุ่นได้ปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมสู่ศตวรรษที่ ๒๑ โดยมองว่าผลผลิตของการศึกษายังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่เป็นสากล ไม่ยืดหยุ่น มีการแข่งขันที่รุนแรงในการเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยชั้นนำ การเตรียมคนเข้าสู่สังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ต้องให้รู้จักเลือกสรรข้อมูลและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จึงมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถปรับตัวสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ตามมาตรการที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิรูปการศึกษา และ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๖) กฎหมายแม่บทการศึกษาถูกปรับปรุงแก้ไข (มาตรา ๒) ให้ยึดหลักการ ๕ ประการ คือ

๑) เสริมสร้างความใฝ่รู้ ความมีวัฒนธรรม รู้จักแสวงหาความจริง มีความรู้สึกรักต่อสิ่งต่าง ๆ มีจริยธรรม และมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

๒) พัฒนาความสามารถทุกด้านให้เห็นคุณค่าของคนแต่ละคน ปลุกฝังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองและความสามารถพึ่งตนเอง เสริมสร้างเจตคติเชิงบวกต่อการทำงาน และความสัมพันธ์ของงานกับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต

๓) เสริมสร้างค่านิยมเรื่องความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเสมอภาคระหว่างเพศชายหญิง ความเคารพและร่วมมือกัน มุ่งมั่นทำงานและมีจิตสาธารณะ เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม

๔) เสริมสร้างความรักชีวิต การเอาใจใส่ธรรมชาติ และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๕) เสริมสร้างความเคารพรักประเพณีวัฒนธรรมญี่ปุ่น รักชาติและถิ่นกำเนิด เคารพประเพณี วัฒนธรรมของประเทศอื่น ๆ บรรารณาสันติสุขของโลก และต้องการช่วยพัฒนาประชาคมนานาชาติ

นอกจากนี้ กฎหมายแม่บทการศึกษา ได้บัญญัติจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นไว้ ๓ ประการ คือ

- ๑) เพื่อพัฒนาคนให้มีความเฉลียวฉลาด มีคุณธรรม และมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่แข็งแรงอย่างสมดุล สามารถพึ่งตนเอง และรู้จักแสวงหาสัจการแห่งตนได้ตลอดชีวิต
- ๒) เพื่อพัฒนาพลเมืองที่เคารพและรับผิดชอบต่อหน้าที่ทางสังคมและมีจิตอาสาที่จะร่วมสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ
- ๓) เพื่อพัฒนาคนญี่ปุ่นให้มีส่วนร่วมในสังคมนานาชาติ มีความเคารพรักประเพณี และวัฒนธรรมญี่ปุ่นเช่นเดียวกับประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศอื่น ๆ

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน ประกอบด้วย การศึกษาระดับประถม ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี และอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี ๔ ปี และระดับบัณฑิตศึกษา มีโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับปฐมวัยจัดในศูนย์ดูแลเด็ก และโรงเรียนอนุบาล โดยการศึกษาในศูนย์ดูแลเด็กเป็นสวัสดิการทางสังคม รับเด็กตั้งแต่ ๐ ถึง ๖ ปี อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนโรงเรียนอนุบาลอาจจะจัดแบบ ๑ ปี ๒ ปี หรือ ๓ ปี ตั้งแต่เด็กมีอายุ ๓ ถึง ๖ ปี ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ กำหนดให้รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการโดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จัดการด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายและกฎกระทรวงกำหนดเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ให้ตำราเรียนฟรีทั้งเด็กในโรงเรียนของรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็นสายสามัญ สายอาชีพและแบบผสม (Comprehensive Courses) นอกจากนี้ มีวิทยาลัยเทคนิค มีโรงเรียนฝึกอบรมเฉพาะด้าน (Special Training Schools) และโรงเรียนเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Schools) ฝึกอาชีพหรือสอนวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับอุดมศึกษา มีมหาวิทยาลัย วิทยาลัยทั่วไป วิทยาลัยเทคนิค นอกจากนั้น ยังมีการศึกษาพิเศษ เริ่มจากประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับเด็กพิการทางสายตา ทางหู เป็นภาคบังคับ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง

โครงสร้างระบบบริหารการศึกษาของญี่ปุ่น แบ่งเป็นส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ในส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็นระดับจังหวัด (สูงกว่าเทศบาล) และระดับเทศบาล สรุปได้ดังนี้

๑. ระบบบริหารการศึกษาโดยส่วนกลาง มีกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT)) รับผิดชอบการดำเนินงานตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ แบ่งเป็น ๕ ด้าน คือ

๑) ด้านการบริหารการศึกษาโดยภาพรวม สืบค้นและวางแผนส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ เชิงเทคนิคเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้

๒) ด้านการศึกษาในระบบโรงเรียน วางแผน ส่งเสริม และให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อการประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กำหนดมาตรฐานการประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และกำหนดหลักสูตรระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา (เป็นหลักสูตรแกนกลาง เรียกว่า Course of Study)

อนุมัติตำราเรียน แจกตำราเรียนแบบให้เปล่ากับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (ภาคบังคับ) ทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน แนวแนะและนิเทศการจัดการของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเทคนิค

๓) ด้านการบริหารการศึกษาในระดับท้องถิ่น วางแผนที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษาในระดับท้องถิ่น แนวแนะ ให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดองค์การ และการจัดการบริหารการศึกษาในระดับท้องถิ่น

๔) ด้านการบริหารการศึกษานานาชาติ การแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่าง ประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษาของเด็กญี่ปุ่นที่กลับจากต่างประเทศ การศึกษาสำหรับ ชาวต่างชาติในญี่ปุ่น

๕) ด้านการจัดองค์การภายในของกระทรวงการศึกษาธิการ

๒. ระบบบริหารการศึกษาโดยส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) ในระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการและคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารการศึกษา

๒) ระดับเทศบาลมีนายกเทศมนตรีและคณะกรรมการการศึกษาเทศบาล รับผิดชอบ ในแต่ละระดับมีคณะกรรมการของท้องถิ่นหลายคณะ (local assemblies) เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษา

๒.๔.๒.๒ ระบบการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความพร้อม ทั้งทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและด้านอื่น ๆ นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ได้รับ การยอมรับจากนานาชาติว่ามีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาระดับโรงเรียน (ประถมและมัธยมศึกษา) และการอุดมศึกษา การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education เรียกว่า ECE) เป็นการศึกษาและการดูแลเด็กตั้งแต่เป็นทารกแรกเกิดจนถึง อายุ ๖ ปี กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่อนุมัติให้จัดตั้งสถานศึกษา สนับสนุนการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณอุดหนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้รับใบอนุญาต (Providers) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒

๑. การจัดการศึกษาปฐมวัยโดยครูเป็นผู้นำ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ศูนย์การศึกษาและการดูแลเด็ก (Education and care Centers)

(๒) โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) จัดโดยสมาคมโรงเรียนอนุบาล

(๓) บริการการศึกษาและดูแลในครอบครัว (Home-based education and care services) เป็นบริการในครอบครัว

๒. การจัดการศึกษาปฐมวัยโดยพ่อแม่เด็กเป็นผู้นำ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

(๑) ศูนย์การเล่น (Play Centers) ได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้จัดบริการแก่เด็กปฐมวัย โดยผู้บริหารและจัดการศึกษา คือ พ่อแม่ กลุ่มครอบครัวในระบบครอบครัวขยาย ของเด็กเมารี (Whanau) และผู้ดูแลเด็ก (Caregivers)

(๒) กลุ่มการเล่น (Playgroups) เป็นบริการการศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นทางการ น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเภทอื่น ๆ จัดโดยพ่อแม่ ครอบครัวเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้เด็ก ๆ มีโอกาส พบกันและเล่นด้วยกันในโปรแกรมการเล่นที่กลุ่มจัดให้การประถมและมัธยมศึกษา

๒.๔.๒.๓ ระบบการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ เรียกการประถมและมัธยมศึกษาสายสามัญว่า “การศึกษาในระบบโรงเรียน” (Schooling) ซึ่งช่วงอายุ ๖ – ๑๖ ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory) แต่เด็กส่วนใหญ่ในประเทศนี้มักจะเริ่มเข้าเรียนตั้งแต่อายุ ๕ ปี โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีหลายประเภท ดังนี้

(๑) โรงเรียนประถมศึกษา (Primary Schools) จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึง ๘ (Year 1 – 8)

(๒) โรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนชั้นปีที่ ๙ – ๑๕ หรือชั้นปีที่ ๗ – ๑๕ ซึ่งมีทั้งโรงเรียนมัธยมของรัฐและเอกชน

(๓) โรงเรียนการศึกษาพิเศษ รวมถึงการจัดการศึกษาพิเศษในค่ายสุขภาพ (Health Camps) โรงเรียนในโรงพยาบาล (Hospital schools) แต่ไม่รวมการจัดให้เด็กพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียนปกติ โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอื่น ๆ

(๔) โฮมสกูล (Home Schooling) เป็นการจัดการศึกษาในครอบครัวตามที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาต การศึกษาระดับที่สาม/อุดมศึกษา (Tertiary Education) แบ่งออกเป็นหลายประเภท คือ

๑) มหาวิทยาลัย (Universities) จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า เน้นภาคทฤษฎี

๒) วานังกะ (Wananga) คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จัดในบริบทวัฒนธรรมเมารี

๓) สถาบันเทคโนโลยีหรือวิทยาลัยโพลิเทคนิค (Institutes of Technology/Polytechnics) คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชน

๔) วิทยาลัยวิชาการศึกษา (College of Education) คือ สถาบันการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเพื่อการเตรียมบุคคลเป็นครูระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

๕) สถาบันฝึกอบรมอาชีพของเอกชน (Private Training Establishments) การบริหารการศึกษาของนิวซีแลนด์ เป็นแบบกระจายอำนาจควบคู่กับการประกันคุณภาพโดยมีกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่และรับผิดชอบในการพัฒนานโยบายเชิงยุทธศาสตร์ให้การสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาสำหรับการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จัดการทรัพย์สินของโรงเรียนที่จัดตั้งโดยงบประมาณของรัฐ จัดทำแฟ้มสะสมรายการทรัพย์สิน จัดซื้อและก่อสร้างอาคารสถานที่ที่จำเป็น ตรวจสอบและจำหน่ายทรัพย์สินที่หมดสภาพ และการดูแลบ้านพักครูและบ้านพักภารโรง จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรระดับชาติและกำหนดมาตรฐานหลักสูตร จัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ และจัดหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพครู ทุนการศึกษาและรางวัลต่าง ๆ สำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งบริหารบัญชีเงินเดือนสำหรับครู จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษซึ่งรวมถึงบริการการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กพิการ ให้บริการช่วยเหลือโดยผู้มีความรู้เฉพาะทางสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่พัฒนานโยบายเชิงกลยุทธ์อุดมศึกษาและการศึกษานานาชาติ ทำวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอุดมศึกษา กำกับติดตามผลการปฏิบัติงานและขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษา (<http://www.minedu.govt.nz/theMinistry/AboutUs/AboutTheMinistry.aspx>) มีระบบมาตรฐานการศึกษาของชาติ (National Standards System)

ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ซึ่งโรงเรียนต้องบริหารตาม The National Administration Guidelines (NAGs) ซึ่งกำหนด ๖ แนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนา ยุทธศาสตร์สถานศึกษา การพัฒนานโยบายบริหารบุคคลและธุรกิจของสถานศึกษา การดำเนินงาน ตามระเบียบการเงินและสินทรัพย์ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อเด็ก และการดำเนินงานตามระเบียบ ว่าด้วยการมาเรียนภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (Board of Trustee) ใช้ระบบ NQF (The National Qualification Framework) ในการวัดมาตรฐานผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้สอบ NCEA (The National Certificate of Educational Achievement) สำหรับใช้สมัครเข้ามหาวิทยาลัย

๒.๔.๒.๔ ระบบการศึกษาในสหราชอาณาจักร แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ ระดับปฐมวัย (Early Years Education) ระดับประถมศึกษา (Primary Education) ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) ระดับต่อเนื่อง (Further Education หรือ FE) และระดับอุดมศึกษา (Higher Education หรือ HE) มีหลักสูตรการศึกษาของชาติ ตามข้อบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ค.ศ. ๑๙๙๖ และมีมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการรู้หนังสือและด้านคณิตศาสตร์ มีการสอบวัดมาตรฐานความรู้ กับหน่วยสอบกลางเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรการเรียนจบระดับมัธยมศึกษา (GCSE) ซึ่งแบ่งเป็นระดับ มาตรฐาน O – level และระดับก้าวหน้า A – level หรือ Standard Grades ในสกอตแลนด์ ซึ่งแบ่งเป็น NQ Standard และ NQ Higher Grade การศึกษาภาคบังคับในช่วงอายุ ๕ ปี (ในไอร์แลนด์เหนือ เริ่มตั้งแต่ ๔ ปี) ถึง อายุ ๑๖ ปี การศึกษาต่อเนื่อง (FE) ไม่เป็นภาคบังคับและครอบคลุมการศึกษา ที่ไม่ถึงขั้นก้าวหน้า (non – advanced education) ซึ่งสามารถเรียนได้ในวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะสูงกว่าระดับทั่วไป ซึ่งเรียกว่า GCE A levels หรือเทียบเท่า การศึกษาระดับปฐมวัย (Early Year Education) ตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๐ รัฐบาลอังกฤษ ได้ออกกฎหมายให้เด็กอายุ ๓ ปี และ ๔ ปี เข้าเรียนฟรีในชั้นเตรียมอนุบาล (Free Nursery Education) ปีละ ๓๘ สัปดาห์ เนื่องจากได้ประกาศกฎหมายการศึกษา The Education Act (ค.ศ. ๒๐๐๒) ขยายหลักสูตร แห่งชาติสำหรับอังกฤษให้ครอบคลุมระดับพื้นฐานในช่วงก่อนประถมศึกษา ในอังกฤษมีโรงเรียน มัธยมศึกษาหลายประเภทขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลท้องถิ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบผสม (Comprehensive Schools) มักจะรับเด็กเข้าเรียนโดยพิจารณาจากถิ่นฐานที่อยู่แต่โรงเรียนประเภท อะคาเดมี่ (Academies) ซึ่งมีอิสระมากกว่าในการที่จะคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และยกระดับมาตรฐาน การศึกษาได้ถูกนำมาใช้เพื่อทดแทนโรงเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มีกฎหมายขยายอะคาเดมี่ เรียกว่า Academies Act (ค.ศ. ๒๐๑๐) เปิดโอกาสให้โรงเรียนประเภทต่าง ๆ สมัครเข้าโครงการ เพื่อยกระดับเป็นอะคาเดมี่ ในช่วงแรกเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจาก Ofsted ให้อยู่ในระดับ เป็นเลิศ (Outstanding) ได้รับการจัดตั้งเป็นอะคาเดมี่ เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๐ ในเวลส์ โรงเรียน มัธยมศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ ๑๑ ปี จนจบระดับการศึกษาภาคบังคับเป็นอย่างต่ำ ในสกอตแลนด์ โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบประสมมีระยะเวลาเรียน ๖ ปี ในพื้นที่ห่างไกลหลายแห่ง เรียนเพียง ๒ ปี หรือ ๔ ปี ในไอร์แลนด์เหนือ การศึกษาหลังระดับประถมศึกษา เรียกว่า Post – Primary Education เป็นภาคบังคับ ๕ ปี และการศึกษาต่อเนื่องหลังภาคบังคับ อีก ๒ ปี ถ้าต้องการเรียนต่อเพื่อสอบ GCSE (General Certificate of Secondary Education) หรือระดับ ๒ – ๓ (Level ๒ courses to Level ๓) ในสหราชอาณาจักร นักเรียนชั้นปีสุดท้ายของระดับมัศึกษามักจะเข้าสอบกับหน่วยสอบกลาง เช่น สอบ GCSE ในอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ และสอบ Standard Grades ในสกอตแลนด์ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ เกรด คือ เกรดมาตรฐานชาติ (National Qualifications (NQ) Standard Grade) และ

เกรดสูงกว่ามาตรฐานชาติ (NQ Higher Grade) การศึกษาต่อเนื่อง (Further Education) คือ การศึกษาทุกรูปแบบที่ไม่เน้นวิชาการขั้นสูง หลังจากภาคบังคับจัดให้ในวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง (FE colleges) ในที่ทำงานและสถาบัน การศึกษาผู้ใหญ่และการเรียนรู้ของชุมชน ส่วนการอุดมศึกษา (Higher Education) ถูกนิยามว่าเป็นการศึกษาที่มีมาตรฐานสูงกว่า GCE A level หรือสูงกว่ามาตรฐาน NQ Higher Grade หรือ GNVQ/NVQ level ๓ หรือ Edexcel หรือ SQA National Certificate/Diploma

๒.๔.๒.๕ ระบบการศึกษาในสาธารณรัฐเกาหลี ใช้หลักสูตรแห่งชาติเป็นกรอบมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ปรับปรุงหลักสูตรทุก ๕ – ๑๐ ปี โดยให้โรงเรียนสอนตามหลักสูตรของกระทรวง แต่ศึกษาธิการจังหวัดมีอำนาจเพิ่มเติมเนื้อหาและมาตรฐานต่าง ๆ ได้ตามความจำเป็น มีการสอบวัดมาตรฐานระดับนานาชาติโดยใช้ข้อสอบ PISA และ TIMSS ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ปัจจุบันเด็กเกาหลีใต้จะต้องเข้าเรียนในระบบโรงเรียน เมื่ออายุ ๖ ปี ถึง ๑๕ ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี ซึ่งเป็นภาคบังคับ และจะเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี โรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับส่วนใหญ่สังกัดรัฐบาลท้องถิ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็นสายสามัญและสายอาชีพ หรือการเรียนในสาขาวิชาเฉพาะ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญจัดการศึกษาทั่วไปขั้นสูง และวิชาเลือกสำหรับเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย มีโรงเรียนประเภทพิเศษที่รัฐบาลเรียกว่า “โรงเรียนจุดประสงค์พิเศษ” (Special Purpose Schools) ที่จัดสอนหลักสูตรเฉพาะ เช่น หลักสูตรวิทยาศาสตร์ หรือหลักสูตรภาษาต่างประเทศ ในขณะที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพเน้นการสอนวิชาชีพเฉพาะทาง เช่น เกษตรกรรม เทคโนโลยี พณิชยกรรม และประมง รวมทั้งวิชาชีพหรือวิชาเทคนิคแบบผสมเรียกว่า Comprehensive Vocational/Technical Schools การเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอาจจะมีการสอบเข้า หรือพิจารณาจากผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถ้าจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ นอกจากนี้ มีโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อบ่มเพาะความสามารถพิเศษของนักเรียนกลุ่มเรียนดีที่จะเป็นผู้นำในสังคม เช่น โรงเรียนสอนศิลปะและดนตรี กีฬา ภาษาต่างประเทศ และวิทยาศาสตร์ การรับเข้าเรียนต้องผ่านการสอบที่มีการแข่งขันสูง สถิติการศึกษาของเกาหลีใต้รายงานว่าเด็กเรียนต่อจนจบมัธยมศึกษาตอนปลายถึงร้อยละ ๘๗ แต่ส่วนใหญ่จะเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ มีเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้นที่เรียนในสายอาชีพ ระบบการรับเข้ามัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกันไป บางระบบต้องการให้เกิดความเสมอภาคก็จะจับสลากทางคอมพิวเตอร์ (Computer Lottery System) เช่น ในเขตกรุงโซล ปูซาน แดกู และกวางจู ซึ่งเป็นเขตที่เรียกว่า “Equalization Areas” ส่วนในเขตอื่น ๆ จะใช้ผลการเรียนและการสอบเข้าด้วยข้อสอบที่โรงเรียนจัดการเอง

(<http://www.ncee.org/programs-affiliates/center-on-international-education-benchmarking/topperforming-countries/south-korea-overview/south-korea-instructional-systems/>)

อำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (The Ministry of Education, Science and Technology (MEST)) ซึ่งกระจายอำนาจการบริหารลงไปที่ระดับจังหวัดและเทศบาล (provincial/Municipal Office of Education) และที่ระดับท้องถิ่น (Local Offices of Education) โดยกระทรวงทำหน้าที่กำกับดูแล (Supervising) การศึกษาทั้งระบบ จัดทำนโยบายการศึกษาของชาติ ร่วมมือกับกระทรวงต่าง ๆ และแนะนำการจัดการศึกษาของจังหวัดและท้องถิ่น เป้าหมายและเนื้อหาของการศึกษาจะถูกกำหนดที่ระดับชาติ โดยให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับระดับชาติเพื่อให้เกิดการศึกษา

เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สาธารณรัฐเกาหลี มีคณะกรรมการการศึกษาตลอดชีวิตแห่งชาติ บริหารงานควบคู่ไปกับกระทรวงศึกษาธิการฯ โดยมีคณะอนุกรรมการในระดับจังหวัด/เขตพื้นที่ การศึกษาอยู่ในระดับล่าง

๒.๔.๒.๖ ระบบการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีน บัญญัติว่าการศึกษาคือเครื่องมือสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจ นักสังคมนิยมให้รัฐสนับสนุนการศึกษาเพื่อควมมีคุณธรรมและเป็นพลเมืองดี ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ และนำร่องเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๑ เพื่อสร้างระบบมาตรฐานหลักสูตรสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนถือเป็นระบบการศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในโลก เนื่องจากนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาของจีน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของนักเรียนทั่วโลก (ฉันทนา จันทร์บรรจง และมานิตย์ ไชยกิจ. ๒๕๕๔, หน้า ๙ - ๑๐) รัฐบาลจีนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก และได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในแนวลึก ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๘๙ เป็นต้นมา การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ

๑) การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งนักเรียนที่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งออกได้ดังนี้ ระดับก่อนประถมศึกษา (Pre-School Education) มุ่งพัฒนาเด็กที่มีอายุ ๓ - ๕ ปี ในชั้นอนุบาล ๑ อนุบาล ๒ และ อนุบาล ๓ ซึ่งไม่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและไม่ใช้การศึกษาภาคบังคับ โดยการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) ประกอบด้วย

๑) ระดับประถมศึกษา (Primary Education) สำหรับนักเรียนที่มีอายุ ๖ - ๑๑ ปี มีระยะเวลาเรียน ๖ ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ หรือเกรด ๑ - ๖ ซึ่งส่วนใหญ่เปิดสอนในโรงเรียนของรัฐบาลท้องถิ่น (Local Education Authorities)

๒) ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) สำหรับนักเรียนที่มีอายุ ๑๒ - ๑๗ ปี ใช้เวลา ๖ ปี ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ หรือ เกรด ๗ - ๑๒ แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ ประเภทแรก คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปหรือสายสามัญ (General Middle School) แบ่งเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior Middle School) ซึ่งสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (Senior Middle School) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ในสายสามัญ ประเภทที่สอง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาอาชีวศึกษา (Vocational High School หรือ Vocational School Education) และ ประเภทที่สาม คือ โรงเรียนวิชาชีพพิเศษ (Specialized Secondary School หรือ Secondary Professional Education)

นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ และโรงเรียนการช่าง (Skilled Worker School) โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนของรัฐบาลท้องถิ่น นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ที่เหลือจะเข้าเรียนมัธยมศึกษาอาชีวศึกษาและโรงเรียนมัธยมวิชาชีพ ตามลำดับ การอุดมศึกษา (Higher Education) หมายรวมถึง การศึกษาระดับปริญญา ทั้งการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย สถาบันและมหาวิทยาลัยช่วงสั้น (Short - Cycle Universities)

มีคุณภาพดี ทั้งการเรียนการสอนและการวิจัย ผลสำเร็จในการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์เป็นที่สนใจไปทั่วโลก ใน ๑๐ สาขาวิชา คือ ปรัชญา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย การเมือง สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และแพทยศาสตร์ การบริหารการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education – MOE) เป็นผู้กำกับกับดูแล โดยมี คณะกรรมการการศึกษาแห่งมลรัฐ (State Education Commission – SEC) เป็นผู้วางแผน การศึกษาตามนโยบายรัฐและควบคุมคุณภาพการศึกษาในมลรัฐ มีรัฐบาลท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอุดมศึกษา การอาชีวศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่

๒.๔.๒.๗ ระบบการศึกษาในสหพันธรัฐมาเลเซีย ได้รับอิทธิพลจากระบบ การศึกษาของอังกฤษ ข้อมูลของกองวางแผนและวิจัย กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย (๒๐๐๑) ระบุว่า ระบบการศึกษาของมาเลเซีย จำแนกได้ ดังนี้

๑. การศึกษาก่อนวัยเรียน (Pre-School) สำหรับเด็กอายุ ๔ – ๖ ปี จัดในโรงเรียนอนุบาล (kindergarten) ทั้งของรัฐบาลและเอกชนตามแนวการจัดการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดอย่างกว้าง ๆ

๒. การประถมศึกษา (Primary Education) รับนักเรียนตั้งแต่อายุ ๗ ปี ใช้เวลา ๕ – ๗ ปีแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑) โรงเรียนประถมแห่งชาติ (National Schools) จัดการเรียน การสอนโดยใช้ภาษามลายู และสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

๒) โรงเรียนลักษณะเดียวกับประถมศึกษาแห่งชาติ (National-type school) จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาจีน หรือภาษาทมิฬ ส่วนภาษามลายูและภาษาอังกฤษ จัดสอนเป็นวิชาบังคับ หลักสูตรประถมศึกษา แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ประถมศึกษาตอนต้นปีที่ ๑ – ๓ เน้นการสอนทักษะการอ่าน การเขียน และเลขคณิต และระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ ๔ – ๖ เน้นการอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง (Mastery) และการวางพื้นฐานความรู้วิทยาศาสตร์เบื้องต้น

๓. การมัธยมศึกษา (Secondary Education) แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

๑) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดการเรียนการสอน ๓ ปี ในฟอร์ม ๑ – ๓ รับนักเรียนที่จบจากโรงเรียนประถมแห่งชาติ โดยไม่ต้องเรียนชั้นเตรียมมัธยมต้น (Remove Class) แต่ถ้าจบจากประถมศึกษาแบบ national – type school ต้องเรียนใน Remove Class ก่อน ๑ ปี จึงจะเข้าเรียน ในฟอร์ม ๑ วิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมบูรณาการ (Integrated Lower-Secondary School) ประกอบด้วย วิชาแกน (Core Subjects) ได้แก่ ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ มุสลิมศึกษา หรือจริยศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และประวัติศาสตร์ วิชาบังคับ (Compulsory Subjects) ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ทักษะการใช้ชีวิต ศิลปะศึกษา ดนตรีศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา และวิชาเพิ่มเติม (Additional Subjects) ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาทมิฬ ภาษาอารบิก (เพื่อการสื่อสาร)

๒) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น ๒ สาย คือ สายวิชาการ (Academic Schools) ใช้หลักสูตรบูรณาการ เรียกว่า Integrated Secondary School Curriculum ซึ่งจัดให้เรียนวิชาแกน และวิชาเพิ่มเติมเหมือนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่วิชาบังคับมีเพียง ๒ วิชา คือ พลศึกษาและสุขศึกษา นอกจากนี้เป็นวิชาเลือก แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ วิชาเลือกทั่วไป

(Electives) และวิชาอาชีพ เลือก (Vocational Electives) ให้เลือกเรียนอย่างกว้างขวาง และสายเทคนิค และอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education) ซึ่งมีโรงเรียนเทคนิค ๘๐ โรงเรียน และโรงเรียนอาชีวศึกษา ๔ โรงเรียน โรงเรียนเทคนิคส่วนมากเตรียมนักเรียนให้เรียนต่ออุดมศึกษา ส่วนโรงเรียนอาชีวศึกษา เตรียมให้เข้าสู่งานแต่อาจเรียนต่ออุดมศึกษาได้ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาการใช้เวลาเรียน ๒ ปี ในฟอร์ม ๔ - ๕ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามที่จัดตั้งโดยรัฐบาล เรียกว่า National Religious Secondary Schools มีวิชาแกน คือ อิสลามศึกษาและอารบิกศึกษา เตรียมนักเรียนไปทำงานเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ครุ และกฎหมาย ปัจจุบันมีการสอนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิชาเลือกที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ประยุกต์ศิลป์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาต่าง ๆ

๔. การศึกษาหลังระดับมัธยม (Post-Secondary Education) มีหลายประเภท เช่น ฟอร์ม ๖ (Form Six) เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียน ๑ ปี ถึง ๑ ปีครึ่ง ก่อนสอบเพื่อขอรับประกาศนียบัตร General Certificate of Secondary Education (GCSE) "A" Level เพื่อนำไปสมัครสอบเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยของรัฐ

ระบบการบริหารการศึกษามีกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษามีหน้าที่บริหารการศึกษาของมาเลเซีย โดยกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่บริหารการศึกษาระดับพื้นฐาน ส่วนกระทรวงอุดมศึกษามีหน้าที่บริหารการอุดมศึกษาตามแผนผังโครงสร้างองค์การ ดังนี้ ภายในกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนนโยบายและพัฒนากการศึกษาทำหน้าที่วางแผนและจัดทำนโยบายการศึกษาของชาติ นำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนากการศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และพระราชบัญญัติการศึกษา จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งสู่การเป็นหลักสูตรระดับสากล จัดทำนโยบายเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาของชาติ และตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จัดการกับความต้องการเชิงนโยบายด้านการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีการศึกษา และสื่อต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกระบวนการเรียนการสอน วิเคราะห์ความต้องการ และพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อการพิมพ์ตำราเรียนสำหรับโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา พัฒนาและรับประกันการมีหนังสือภาษามลายูซึ่งมีบทบาทเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาแนวคิดสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแรงบันดาลใจและความต้องการของประเทศ

นอกจากนั้น มาเลเซียกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคน เพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลก เรียกว่า Six key attributes ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของชาติ ได้แก่ (๑) มีความรู้ (๒) มีทักษะการคิดแบบต่าง ๆ (๓) มีทักษะการเป็นผู้นำ (๔) มีความสามารถในการใช้สองภาษา (มาเลย์และอังกฤษ) (๕) มีจริยธรรมและจิตวิญญาณ (แบบมุสลิม) (๖) มีอัตลักษณ์ของชาติ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดพิมพ์เขียว เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล เรียกว่า Malaysia Education Blueprint ๒๐๑๓ - ๒๐๒๕ มียุทธศาสตร์ ๑๑ ประการ เพื่อปฏิรูปการศึกษาภายใน ๑๓ ปี แบ่งเป็น ๓ ระยะ (Three Waves)

ระยะที่ ๑ (Wave 1) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๓ - ๒๐๑๕ เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านเพื่อยกระดับคุณภาพครู STEM Education ปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรประถมศึกษา มาตรฐานการสอนภาษาอังกฤษ ปฏิรูปหลักสูตรท้องถิ่น คุณภาพการฝึกหัดครู มาตรฐานการรับเข้าครูใหม่ คุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ให้ผู้ปกครองภาคเอกชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กพิเศษ โดยมีเป้าหมาย คือ นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ อ่านเขียนภาษามาเลย์ได้ และคิดเลขเป็นหลังจากผ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และให้มีอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถม

ร้อยละ ๙๒ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๙๘ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๙๕ รวมทั้งลดช่องว่างของการศึกษาในเมืองและชนบทลง ร้อยละ ๒๕

ระยะที่ ๒ (Wave 2) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๖ – ๒๐๒๐ เร่งการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาและประถมศึกษา STEM การใช้ภาษาอังกฤษ โปรแกรมการศึกษาสำหรับกลุ่มพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ นวัตกรรม ICT เพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการสอนงาน วิธีให้ความรู้ ทักษะ และค่านิยม เสริมสร้างความเป็นวิชาชีพทางการศึกษาของครู ปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือกับผู้ประกอบการ เป็นต้น มีเป้าหมาย ผลผลิต คือ ประเทศมาเลเซีย ได้คะแนนในการสอบ PISA และ TIMSS ครั้งต่อไป เท่ากับคะแนนเฉลี่ยของนานาชาติ (Par with International Average) มีอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๑๐๐ ลดช่องว่างระหว่างการศึกษากับชนบท ร้อยละ ๕๐ และลดช่องว่างทางการศึกษาของชายหญิง ร้อยละ ๒๕

ระยะที่ ๓ (Wave 3) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๒๑ – ๒๐๒๕ เป็นระยะก้าวสู่ความเป็นเลิศ เพื่อยกระดับนวัตกรรมและเพิ่มทางเลือกให้มากขึ้น เพิ่มความสามารถในการใช้ภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษ มีทางเลือกที่จะเรียนภาษาอื่น ๆ ยกกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงยิ่งขึ้นอีก บ่มเพาะวัฒนธรรมการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยให้เพื่อนครูเป็นผู้นำครูด้วยกัน ให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นพี่เลี้ยงของกันและกัน ตรวจสอบกันเองอย่างโปร่งใส การจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ การบริหารหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณ ทบทวนโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เป้าหมายด้านผลผลิต คือ ประเทศมาเลเซียอยู่ในสามอันดับแรก ในการสอบ PISA และ TIMSS แข่งกับนานาชาติ และอัตราการเข้าเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ยังคงอยู่ ลดช่องว่างทางการศึกษาในเมืองและชนบทได้ ร้อยละ ๕๐ หรือมากกว่า และลดช่องว่างทางสังคมและระหว่างเพศชายหญิงในการได้รับการศึกษาได้ถึง ร้อยละ ๕๐

จากผลการวิเคราะห์งานวิจัยและระบบการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า การบริหารและจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการศึกษา ประกอบด้วย การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี และอุดมศึกษา รวมทั้งจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ และเจ้าภาพหลักในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ครบถ้วนและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการพิจารณาศึกษา

๓.๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง คือ คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามคำสั่งที่ ๑๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ และคำสั่งที่ ๒๓/๒๕๖๖ เรื่อง ยกเลิกคำสั่งเดิมและแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. นายสันติ รุ่งสมัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายพร รุจนเวช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายหงษ์ดี ศรีเสน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปะธารากุล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๐. นายสุรินทร์ สำลี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๒. นายธีร์ ภาวักนันท	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภภา	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๕. นายอนันตศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

คณะทำงาน

๑. นายเฉลา พวงมาลัย	ประธานคณะทำงาน
๒. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๓. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๔. นายวรพจน์ สิงหราช	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๕. นางสาวขวัญชิวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๖. นายกฤษฏา คำอาจ	รองประธานคณะทำงาน คนที่ห้า
๗. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะทำงาน
๘. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะทำงาน
๙. นายนิวัตร วงศ์วิไลย์	คณะทำงาน

๑๐. นายบันลือชัย ผิวसानต์	คณะกรรมการ
๑๑. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะกรรมการ
๑๒. นายวีระ มุขพันธ์	คณะกรรมการ
๑๓. นายสมพงษ์ เตชรัตน์วรกุล	คณะกรรมการ
๑๔. นายคม พิริยะวุฒิกุลอุดม	คณะกรรมการ
๑๕. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะกรรมการ
๑๖. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะกรรมการ
๑๗. นายประวัตติ สุทธิประภา	คณะกรรมการ
๑๘. นายสมพร สัจจวาระ	คณะกรรมการ
๑๙. นางสาวปัญจมาภรณ์ พุทธพรพิสุทธิ์	คณะกรรมการ
๒๐. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะกรรมการ
๒๑. นางสาวอังคณา จบศรี	คณะกรรมการ
๒๒. นายชฌณ กั้นชัย	คณะกรรมการ
๒๓. นางชนิสรา ดวงบุบผา	คณะกรรมการ
๒๔. นางปราณี รัตนธรรม	คณะกรรมการ
๒๕. นายธิติววัฒน์ พิไลวงศ์	คณะกรรมการ
๒๖. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะกรรมการ
๒๗. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะกรรมการ
๒๘. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะกรรมการ
๒๙. นายนนทวัตต์ คำประดิษฐ์	คณะกรรมการ
๓๐. นางสาวจิระวดี สินทร์	คณะกรรมการ
๓๑. นางสาวบุญยอนุช สายรัตน์	คณะกรรมการ
๓๒. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะกรรมการและเลขานุการ
๓๓. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕. นางสาววิญญา ภัทรโรตม	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๖. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๗. นางสาวปรียานุช วัจนะคุปต์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจหน้าที่ และสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน รวมทั้งพิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับ จากการศึกษาค้นคว้ามาสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอต่อ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเพื่อพิจารณาตามกรอบหน้าที่ และอำนาจตามข้อบังคับการประชุม วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ (๑๙)

๓.๒ วิธีการพิจารณาการศึกษา

๓.๒.๑ การประชุม

คณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาการศึกษาในประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา ร่วมกับคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จำนวน ๖ ครั้ง ดังนี้

- การประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันศุกร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๗

๓.๒.๒ การจัดการเสวนารับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้มีการจัดโครงการเสวนาเพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : รวมกันอยู่ หรือแยกกันทำกับอนาคต (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ) ที่จะเกิดขึ้น เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๒ - ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา เพื่อระดมข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ และให้คณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เก็บข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลในการจัดทำเป็นรายงานการพิจารณาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาเข้าร่วมการเสวนาได้แก่

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ
- ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ในสังกัด สพฐ.
- คณะกรรมการสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการสมาคมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแห่งประเทศไทย

- ผู้แทนสมัชชาเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสมาคมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งประเทศไทย

๓.๒.๓ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ / กฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๕

๓. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๔. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

๕. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๗

๖. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๗. แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๔

ผลการพิจารณาศึกษา

จากการประชุมคณะทำงาน และการจัดประชุมเสวนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่จัดโดย คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พบว่าหลังจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ผ่านมาแล้ว ๒๐ ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมภารกิจการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเข้าไว้ในหน่วยงานเดียวกัน เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ การดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจหลักและภารกิจรองซับซ้อนไปด้วยความล่าช้า ไม่ทันต่อ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ข้อจำกัดของการดำเนินงานจัดการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาที่มีแค่หน่วยงานภายในเป็นผู้รับผิดชอบ คือ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และต่อมาได้ประกาศ เปลี่ยนชื่อ จาก “สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย” เป็น “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา” ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงชื่อสำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา” ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีบทบาทอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่เมื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (เป็นการภายใน)

ประเด็นของอำนาจหน้าที่ ตามประกาศ สพฐ. เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	ประเด็นข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไข เพื่อความเหมาะสม
๑. ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย การพัฒนาประสิทธิภาพ การมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อยกระดับคุณภาพ ผลการศึกษา และส่งเสริม ความเป็นเลิศเฉพาะทาง ของผู้เรียน ผู้มีความสามารถ พิเศษ ทั้งด้านวิชาสามัญและ สุนทรียศาสตร์ รวมทั้งกำกับ ดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส และความสามารถให้มีมาตรฐาน การศึกษาได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ	๑. การจัดตั้งสำนักงานที่กำหนดให้ เป็นหน่วยงานภายในของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรขนาดเล็ก ขาดความเป็น เอกภาพด้านการบริหารจัดการ และไม่สอดคล้องกับภารกิจ ของการส่งเสริมประสิทธิภาพ การมัธยมศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมี สถานศึกษาที่ต้องดูแล ให้การส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงการแก้ปัญหา มีจำนวนมากถึง ๒,๓๖๐ โรงเรียน	๑. ควรจัดตั้งเป็นกรม การมัธยมศึกษา ซึ่งเป็น หน่วยงานตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ๒. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เกี่ยวกับการบริหารงาน การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีวัตถุประสงค์ให้จัดแบ่ง หน่วยงานการจัดการบริหารงาน การศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาให้แยก

ประเด็นของอำนาจหน้าที่ ตามประกาศ สพฐ. เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	ประเด็นข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไข เพื่อความเหมาะสม
	<p>๒. การส่งเสริมประสิทธิภาพ ความเป็นเลิศเฉพาะทางของผู้เรียน มีข้อจำกัดเนื่องจากการปฏิบัติ ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ มีทั้ง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรง ต่อประสิทธิภาพ ทั้งด้านวิชาสามัญ และสุนทรียศาสตร์</p> <p>๓. การสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มด้อยโอกาสและความสามารถ พิเศษ มีข้อจำกัด เนื่องจาก สพฐ. กำหนดกรอบอัตรากำลังของ บุคลากรไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถ ดำเนินการขับเคลื่อนให้บรรลุ ตามภารกิจนี้ได้</p>	<p>นอกจากกัน เป็นหน่วยงาน ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และ เป็นหน่วยงานตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน รวมทั้ง ต้องมีหน่วยงานภายในกรม การมัธยมศึกษาที่ตอบโจทย์ ให้ลึกลงถึงการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน อาทิงานพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมทุกรูปแบบ วิจัยและพัฒนา สื่อดิจิทัล มีหน่วยศึกษานิเทศก์ ให้คำปรึกษาแนะนำครู ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงาน มีประสิทธิภาพ คุณภาพมาก ยิ่งขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหา ของการจัดการมัธยมศึกษา ทุกด้านให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีขีดความสามารถ ในการรองรับภารกิจของภาพพัฒนา ประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา</p>
<p>๒. วิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อพิจารณาเสนอแผนพัฒนา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พัฒนาระบบ ข้อมูลสารสนเทศ และวิเคราะห์ งบประมาณ สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในสัดส่วน ที่เหมาะสมกับการศึกษา ระดับอื่น เพื่อประสานงาน</p>	<p>ในโครงสร้างสำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนกลาง มีกลุ่มงาน และบุคลากร ที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบาท อำนาจ หน้าที่ และยังไม่ครอบคลุมภาระงาน ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผน และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริม</p>	<p>เห็นควรปรับปรุงโครงสร้าง ของสำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น กรมการมัธยมศึกษา ให้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ ในการกำหนดภารกิจ ด้านการจัดทำยุทธศาสตร์ การวางแผน การจัดสรร งบประมาณ และทรัพยากร รวมทั้งงานออกแบบ</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่ ตามประกาศ สพฐ. เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	ประเด็นข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไข เพื่อความเหมาะสม
และบริหารงบประมาณ จัดสรรร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระ การเรียนรู้จังหวัด และโรงเรียน มัธยมศึกษา ซึ่งถูกลดบทบาท และอำนาจหน้าที่ จึงส่งผลให้ไม่มี ผู้ประสานงานและบริหารงบประมาณ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	และก่อสร้าง เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในหน่วยงาน ของทุกเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการ การพัฒนาและยกระดับ คุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่าง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
๓. ส่งเสริมการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัด การเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	ตามบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มอบสำนักพัฒนาระบบ บริหารงานบุคคลและนิติกร และ ศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพ บุคคลเพื่อความเป็นเลิศ ดำเนินการ ในภาพรวม อีกทั้งสำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ได้รับ การกำหนดกรอบอัตรากำลัง ตำแหน่งเฉพาะ เช่น ตำแหน่งนิติกร ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย โดยตรง	ควรกำหนดบทบาทอำนาจ หน้าที่ให้กรมการมัธยมศึกษา สามารถส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้สอดคล้อง กับการจัดการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษา และสอดคล้อง กับการจัดการเรียนรู้ในระดับ มัธยมศึกษา มีหน่วยงาน ในระดับกองที่ดูแลเรื่องการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ครูให้ตรงวิชาเอก ครูที่มีศักยภาพสำหรับ ห้องเรียนพิเศษ หรือการจัด การเรียนรู้อุทิศพิเศษ รวมทั้ง พัฒนาผู้บริหาร ครูและ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ให้มีคุณวุฒิ ที่เหมาะสม เป็นมาตรฐาน ที่ได้รับการยอมรับ
๔. ประสานงานความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาระดับ	การประสานงานความร่วมมือ และ การกระจายอำนาจในการบริหาร จัดการการศึกษา และการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับ	เห็นควรปรับปรุงโครงสร้าง ของสำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีบทบาทอำนาจหน้าที่

<p>ประเด็นของอำนาจหน้าที่ ตามประกาศ สพฐ. เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑</p>	<p>ประเด็นข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่</p>	<p>ประเด็นที่ควรแก้ไข เพื่อความเหมาะสม</p>
<p>มัธยมศึกษาตอนปลาย และการกระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการ</p>	<p>มัธยมศึกษาสู่โรงเรียนโดยตรง ไม่มีความคล่องตัว และมีข้อจำกัด เนื่องจากมีสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต ซึ่งไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด</p>	<p>เป็นกรมการมัธยมศึกษา และสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาให้ครอบคลุม ทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติม ให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็น หน่วยงานที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ผลคุณภาพเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ๔๒ เขตเดิม และเพิ่ม ประสิทธิภาพของ ๒๐ เขต ที่ตั้งใหม่ ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น อย่างเป็นมาตรฐาน รวมทั้ง ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานในรูปแบบ ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ และให้อิสระแก่สถานศึกษา ในการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา และการเรียนรู้ เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาสู่ต่อการเป็น โรงเรียนนิติบุคคล</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่ ตามประกาศ สพฐ. เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	ประเด็นข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไข เพื่อความเหมาะสม
๕. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับ มอบหมายหรือร่วมปฏิบัติงาน กับหน่วยงานอื่น	การมีสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา ตอนปลายในส่วนกลาง ในสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) นั้น มีข้อจำกัดในด้าน อำนาจหน้าที่ ที่ส่งผลต่อการร่วม ปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น	เห็นควรจัดตั้งกรม การมัธยมศึกษา เพื่อดูแล การบริหารจัดการตามภารกิจ ให้เกิดความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานอื่น ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้ง สร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน ภายในและภายนอกทุกภาคส่วน

จากข้อจำกัด สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นที่ควรแก้ไขในการจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (เป็นการภายใน) รวมทั้งผลการจัดอันดับทางการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้รับมอบหมายให้มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการเชื่อมต่องานที่เป็นภารกิจหลักสำคัญในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพการจัดการมัธยมศึกษาต่อเนื่องจากกรมสามัญศึกษาเดิมที่มีองค์ประกอบของภาระงานแบบครบถ้วน ครอบคลุมทั้งประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ของระบบการศึกษาและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งยังพบข้อจำกัดในการดำเนินงานหรือการบริหารงานของหน่วยงาน เนื่องมาจากโครงสร้างส่วนราชการไม่เหมาะสม ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนายกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การดำเนินโครงการยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นกรมการมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. บทบาทหน้าที่ของกรมการมัธยมศึกษา

กรมการมัธยมศึกษา เป็นส่วนราชการระดับกรมในส่วนกลาง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและเชื่อมโยงภารกิจไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด จำนวน ๗๘ แห่ง สหวิทยาเขต ๓๒๓ แห่ง ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด จำนวน ๙๓๖ แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒,๓๖๐ แห่ง ครูทั้งหมด ๑๓๑,๕๓๑ คน นักเรียนทั้งหมด ๒,๗๓๔,๓๔๖ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖) มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษามัธยมศึกษา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามกรอบโครงสร้างใหม่ และเป็นกลไกการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้สามารถบริหารจัดการบรรลุตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา

ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งเข้าสู่การแข่งขันในระดับโลก

๒. ขอบเขตอำนาจหน้าที่

๑) ถ่ายทอดและเชื่อมโยงนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการสู่การพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการแข่งขัน และยกระดับสู่สากลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการมัธยมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้งจัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

๔) พัฒนาระบบการบริหาร และส่งเสริม ประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศ การบริหาร และการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษามัธยมศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

๖) พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การจัดการศึกษามัธยมศึกษา การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษามัธยมศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นของเขตพื้นที่การศึกษา

๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรมการมัธยมศึกษา หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. หน้าที่และความรับผิดชอบ กรมการมัธยมศึกษา มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศสามารถพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษามัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา และมาตรฐานการจัดการมัธยมศึกษาเชื่อมโยงและตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ จากส่วนกลางลงสู่ส่วนภูมิภาค

๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพ การจัดการมัธยมศึกษา รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น

๓) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อ ดิจิทัลและเทคโนโลยี การพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา การพัฒนาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา การส่งเสริมการทดสอบทางการศึกษา การประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งพัฒนาระบบ และมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น

๔) จัดทำข้อเสนอนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การดำรงคุณภาพด้านการมัธยมศึกษามีความเสมอภาค รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูและนักเรียน ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑

๕) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล หรือเทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับ

๖) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ติดตาม ประเมินผล จัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายใน และประสาน ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงินและการบัญชี เพื่อให้การบริหารจัดการมัธยมศึกษาของกรมการมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเข้มแข็งและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๔. การแบ่งส่วนราชการภายในกรมการมัธยมศึกษา แบ่งเป็น ๑๐ หน่วยงาน ดังนี้

- (๑) กองอำนวยการ
- (๒) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- (๓) กองคลัง
- (๔) สำนักบริหารทรัพยากรบุคคลและนิติการ
- (๕) กองพัฒนามาตรฐานและคุณภาพวิชาการ
- (๖) ศูนย์เทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษา
- (๗) กองการส่งเสริมการจัดการศึกษา
- (๘) หน่วยศึกษานิเทศก์
- (๙) หน่วยตรวจสอบภายใน
- (๑๐) กลุ่มพัฒนาระบบบริหารราชการ

โดยบทบาทภาระหน้าที่ของกรมการมัธยมศึกษา ๑๐ หน่วยงาน ดังนี้

(๑) กองอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการ งานบริหารทั่วไป งานอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และงานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในกรมการมัธยมศึกษา

(ข) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการมัธยมศึกษา ความร่วมมือด้านความมั่นคงของชาติ และกิจการพิเศษ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่เกี่ยวกับงานการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการ มูลนิธิ และกองทุน

(ง) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงการจัดทำมาตรฐานความโปร่งใส และการควบคุมภายใน

(จ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๒) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) กลุ่มยุทธศาสตร์การมัธยมศึกษา

- จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษามัธยมศึกษา
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและสนับสนุนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว
องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

- จัดทำแผนปฏิบัติการรายปีของกรมการมัธยมศึกษา

- จัดทำแนวทางและกรอบการทำงานตามแผนปฏิบัติการ แผนงานหรือโครงการ
ของหน่วยงาน

- จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีและรายไตรมาส ของกรมการมัธยมศึกษา

- เผยแพร่นโยบาย จุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ กรมการมัธยมศึกษา และทิศทางการ
ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(ข) กลุ่มงบประมาณ

- วางแผน วิเคราะห์ วิจัย จัดทำคำขอตั้งงบประมาณ คำชี้แจง รายละเอียด
ข้อมูลประกอบคำขอ งบบุคลากร งบเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบรายจ่ายอื่นในภาพรวม
ของกรมการมัธยมศึกษา

- วางแผน วิเคราะห์ บริหารงบประมาณ งบบุคลากร งบเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน
งบลงทุนและงบรายจ่ายอื่น ของกรมการมัธยมศึกษา

- จัดสรรงบประมาณและโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ งบบุคลากร งบเงินอุดหนุน
งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบรายจ่ายอื่น ของกรมการมัธยมศึกษา

- จัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่าย
งบประมาณจำแนกตามแผนงาน ผลผลิต โครงการ ในภาพรวมของกรมการมัธยมศึกษา

- วิเคราะห์ วิจัย ค่าใช้จ่ายรายหัว และต้นทุนผลผลิตให้มีความเหมาะสม
และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

- พัฒนาระบบ จัดตั้ง จัดสรร ติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณของงบบุคลากร
งบเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบรายจ่ายอื่น

- ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบข้อหารือด้านงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับงบบุคลากร
งบเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบรายจ่ายอื่นแก่หน่วยงานภายในและภายนอก

- วิเคราะห์ จัดทำข้อมูลการชี้แจงคณะรัฐมนตรี วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร
คณะกรรมการธิการ สาธารณชน และสื่อมวลชน

- ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(ค) กลุ่มออกแบบและก่อสร้าง

- จัดทำมาตรฐาน และพัฒนาแบบรูปารายการอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เป็นแบบมาตรฐาน พร้อมประมาณราคา เพื่อให้มีแบบรูปอาคารตอบสนองความต้องการของโรงเรียนและสามารถนำแบบรูปและราคาไปดำเนินการตั้งงบประมาณและใช้ในการก่อสร้างได้ตามวัตถุประสงค์

- ตรวจสอบสภาพอาคารเรียนที่ชำรุด เพื่อออกแบบปรับปรุงซ่อมแซม พร้อมทั้งประมาณราคา เพื่อให้สามารถใช้สอยอาคารได้

- ออกแบบ ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารที่ประสบภัยต่าง ๆ พร้อมทั้งประมาณราคา เพื่อให้สามารถใช้อาคารในการเรียนการสอนได้ตามปกติ และปลอดภัย

- ให้บริการข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบและก่อสร้าง

(ง) งานติดตาม ประเมินผล

- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี

- ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวม

- เสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา

- ส่งเสริม และประสานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๓) กองคลัง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุและการบริหารสินทรัพย์ของกรมการมัธยมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา

(ข) ตรวจสอบและจัดระบบการควบคุมการใช้จ่ายเงินของทางราชการของกรมการมัธยมศึกษา

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับเครือข่ายข้อมูลทางการเงิน การบัญชี การพัสดุและการประสานการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกรมการมัธยมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา

(ง) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๔) สำนักบริหารทรัพยากรบุคคลและนิติการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) งานการเจ้าหน้าที่

- พัฒนาระบบงาน โครงสร้างส่วนราชการ หลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารงานบุคคล

- ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในความรับผิดชอบ

- จัดทำข้อเสนอนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงาน

(ข) งานนิติการ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของนักเรียน

- ดำเนินงานเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

- จัดทำข้อเสนอนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานให้มีความเห็นและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

- ให้คำปรึกษา แนะนำ และปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในความรับผิดชอบ และจัดทำคู่มือเผยแพร่การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(ค) งานวิเทศสัมพันธ์

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ การประสานนโยบายและความร่วมมือทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกับองค์กรและหน่วยงานต่างประเทศ

- ประสานงานการดำเนินงานด้านการต่างประเทศกับองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

- จัดทำนโยบายและแผนความร่วมมือและงบประมาณด้านต่างประเทศ

- จัดทำฐานข้อมูลกลางด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

- ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ให้บริการให้คำปรึกษาแนะนำด้านการศึกษากับต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค

- ประสานการระดมทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรของกรม รวมทั้งประสานการระดมนักวิชาการเพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระหว่างประเทศ

(ง) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๕) กองมาตรฐานและคุณภาพวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) งานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

- จัดทำมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษา

- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

(ข) งานประกันคุณภาพ

- พัฒนาระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและประสานการพัฒนาาระบบ และมาตรฐานการแนะแนว

- พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ

- ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ระดับนานาชาติ และมาตรฐานสากล

(ค) งานทดสอบทางการศึกษา

- ศึกษา วิจัย และพัฒนาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งจัดระบบ วิธีการทดสอบ และพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษา

- ดำเนินการสอบวัดความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะระดับต่าง ๆ ให้กับนักเรียนและประชาชนทั่วไป

- พัฒนาและส่งเสริมวิชาการด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการทดสอบและประเมินผล

- ดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลและทะเบียนประวัติผู้สำเร็จการศึกษา และจัดทำระบบการเทียบโอนผลการศึกษา รวมทั้งประสานความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษา ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

(ง) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๖) ศูนย์เทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) วิจัยและพัฒนาต้นแบบการใช้สื่อด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับสภาพการพัฒนาของเทคโนโลยีและความพร้อมของบุคลากร

(ข) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนให้ทั่วถึงและเสมอภาค

(ค) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาการใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา

(ง) ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการสื่อดิจิทัลทางการศึกษา

(จ) กำหนดมาตรฐานสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพเหมาะสม

(ฉ) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิต การพัฒนา และการใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา

(ช) จัดทำ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ

(ซ) ติดตามและประเมินผล เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพและความเสมอภาคในการใช้และการผลิตเทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษาของหน่วยงานในสังกัด

(ฌ) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษาในการศึกษา

(ญ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(ฎ) จัดทำ พัฒนา ระบบเว็บไซต์ นำเสนอข้อมูลสารสนเทศ และพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ GIS เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานและรองรับนโยบายรัฐบาล

(ฏ) ดูแล บำรุง รักษา ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์พร้อม Software และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของกรมการมัธยมศึกษา

(๗) กองการส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และตามบริบทของพื้นที่

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผนการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาให้สามารถรองรับการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงนโยบายจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(ง) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ อาทิ โรงเรียนพระราชดำริ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนวัดอุประสงค์พิเศษ และโรงเรียนโครงการพิเศษต่าง ๆ

(จ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๘) หน่วยศึกษานิเทศก์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษา

(ข) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการนำระบบการนิเทศที่เป็นมาตรฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศเพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา

(ง) ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรอื่น เพื่อบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาและพัฒนาการนิเทศการศึกษา

(จ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๙) หน่วยตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงินและการบัญชี

(ข) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๑๐) กลุ่มพัฒนาระบบบริหารราชการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายใน

(ข) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ

(ค) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และส่วนราชการ

(ง) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

บทที่ ๕

สรุปผลการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการพิจารณา

จากการศึกษาเอกสาร การเสวนาเพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประชุมของคณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการพิจารณา เห็นว่า **ต้องมีการทบทวนการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน โดยจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา** และกำหนดภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ การบริหาร และการจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพของงาน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการประสาน เชื่อมโยงภารกิจไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับการพัฒนาสู่ระดับอุดมศึกษาหรือพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพขั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาถือเป็นหน่วยงานในการประสานและเชื่อมโยงกลไกการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้สามารถบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น โดยกำหนดให้กรมการมัธยมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษามัธยมศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. ส่งเสริม สนับสนุนงานนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษาเพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษายุคดิจิทัล” (Transforming Education to Fit in the Digital Era)

๓. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต และศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๔. กำหนดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

๕. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลหรือระดับนานาชาติ

๖. ส่งเสริม สนับสนุน และบริการด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้เกิดประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการจัดการมัธยมศึกษาให้สูงขึ้น

๗. พัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด

๘. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ให้เป็นพลวัตและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

๙. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๕.๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา

๕.๒.๑ ประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๑) การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) มีหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ คุณภาพมากขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในทุกด้านให้หมดสิ้นไป

๓) มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาท ในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการการพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

๔) มีหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ มีการผดุงคุณภาพเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๔๒ เขตเดิม และเพิ่มประสิทธิภาพของ ๒๐ เขตที่ตั้งใหม่ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างเป็นมาตรฐาน รวมทั้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่สถานศึกษาในการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

๕) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๖) เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว และสอดคล้องกับภารกิจของการจัดการศึกษามัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕.๒.๒ ประโยชน์แก่ราชการและประชาชน

๑) เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ เนื่องจากจะทำให้มีหน่วยงานรองรับการดำเนินงานในการพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา อันเป็นนโยบายสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ นโยบายรัฐบาล นโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

๒) สามารถแก้ไขปัญหาโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ขาดหน่วยงานกลางในการเชื่อมโยง กำกับ ดูแลมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปัจจัยความพร้อมด้านต่าง ๆ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียน

๓) สามารถรองรับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Disruption) ที่เน้นพัฒนาสิ่งใหม่รอบตัว และมองหาสิ่งที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีบุคลากรต้องมีขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

๔) ประชาชนจะได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีหน่วยงานเป็นเจ้าภาพหลัก ในการกำกับ ดูแล ควบคุมมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เยาวชนและคนในชาติได้รับการพัฒนาขีดสมรรถนะสูงขึ้น

๕) เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มสูงขึ้น เพื่อเป็นฐานการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา พัฒนาเป็นคลังสมองของประเทศและโอกาสในการเข้าเรียนต่อในสายวิชาชีพเพื่อพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพชั้นสูง จะทำให้รากฐานการพัฒนาประเทศเจริญได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ย่อมได้รับผลของการพัฒนาอย่างแท้จริง

๕.๒.๓ ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวง ด้านการศึกษา

๑) จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกันเพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดี มีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ทั้งในด้านการเกษตรอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

๒) ในระยะเฉพาะหน้าจะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียน และลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา ตลอดจนปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจน หรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกใช้บริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

๓) ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคล และบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น

๔) พัฒนาคอนเทนต์โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อ

การพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ทักษะการใฝ่เรียนรู้การแก้ปัญหาการรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

๕) ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชนเพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงานและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพ สร้างโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน

๖) พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

๗) ทำนุบำรุง และอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามความพร้อม โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๘) อนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทย ภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๙) สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน วัฒนธรรมสากล การสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากลเพื่อเตรียมเข้าสู่สากลวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน และเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

๑๐) ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตามที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา กำหนดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้มีการดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการแข่งขันทางการศึกษากับนานาประเทศ รวมทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ในทั้ง ๔ ด้านประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหารงานวิชาการ ๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ๓) ด้านการบริหารงานบุคคล และ ๔) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา

เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะทำงานได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ โดยเสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อให้มีหน่วยงานเฉพาะ และเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งเป็นกลไกในการบริหารจัดการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้สามารถดำเนินการพัฒนาได้ตามเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เพื่อแก้ปัญหาการจัดโครงสร้างส่วนราชการที่ไม่เหมาะสมกับปรัชญา หลักการ และพัฒนาการของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ และแก้ไขปัญหาคาการบริหารจัดการมัธยมศึกษาที่มีลักษณะการบริหารจัดการ และความชำนาญในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น รวมทั้งเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่คล่องตัว เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนที่แตกต่าง และธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนตามช่วงอายุของนักเรียน

๓. เพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการมัธยมศึกษา ประสานการดำเนินงานกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้เชื่อมโยงสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษา ให้เกิดความทั่วถึง และเพิ่มโอกาสในสถานศึกษาในทุกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งยังเป็นหน่วยงานกลั่นกรองข้อมูลเพื่อประมวลผลและดำเนินการในเรื่องการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปของส่วนราชการในกรมการมัธยมศึกษา

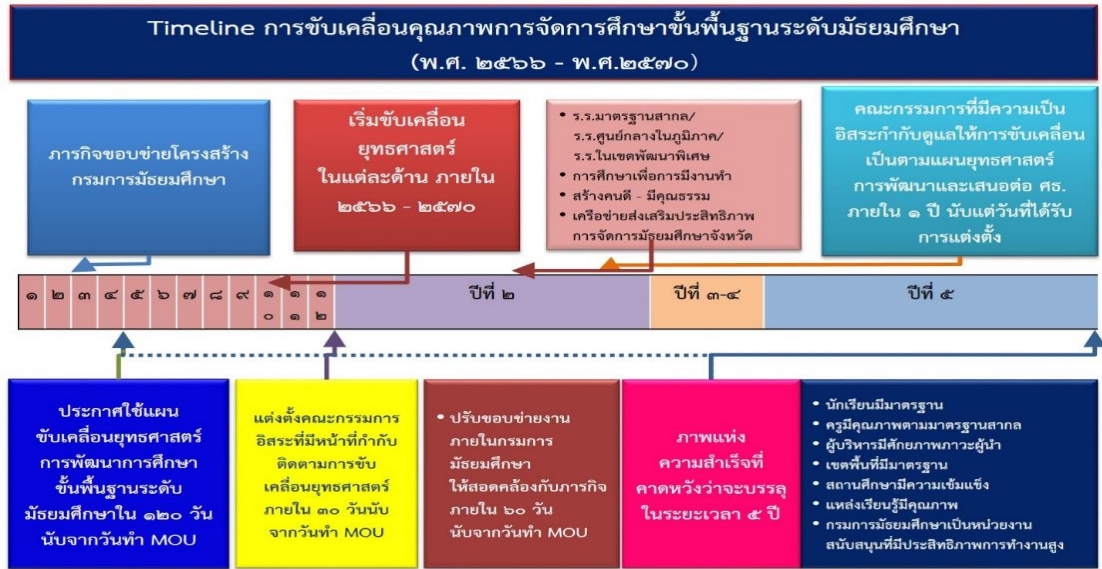
๕.๓.๑ กรอบแนวคิดการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

ภาพที่ ๘ กรอบแนวคิดการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๕.๓.๒ เร่งรัดดำเนินการยกระดับสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ให้เป็นกรมการมัธยมศึกษาโดยเร่งด่วน เพื่อการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยมีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

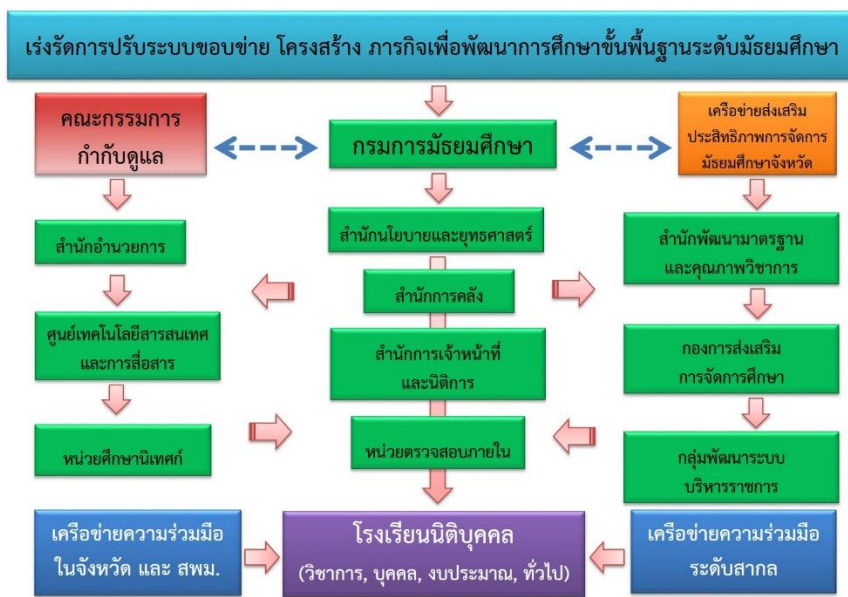
ภาพที่ ๙ Timeline การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

(กรมการมัธยมศึกษา : วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

๕.๓.๓ เร่งรัดการพิจารณาขอข่าย โครงสร้าง ภารกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน หรือรอการดำเนินการตามขั้นตอนควรมีการปรับระบบบริหารจัดการภายในกรมการมัธยมศึกษา รองรับภารกิจใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ ๑๐ เร่งรัดการปรับระบบขอข่าย โครงสร้าง ภารกิจ เพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา

(กรมการมัธยมศึกษา : วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

๕.๓.๔ เร่งรัดการพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายใน กรมการมัธยมศึกษา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดวางระบบสำนักงาน กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งระบบตลอดแนวจากส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สถานศึกษา และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ตามแผนผัง ดังนี้ ภาพที่ ๑๑ ทิศทางการมัธยมศึกษาหลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนา

(กรมการมัธยมศึกษา : วันที่ ๘ พ.ค.๒๕๖๖)

๕.๓.๕ คุณภาพที่เกิดจากการตั้งกรมการมัธยมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

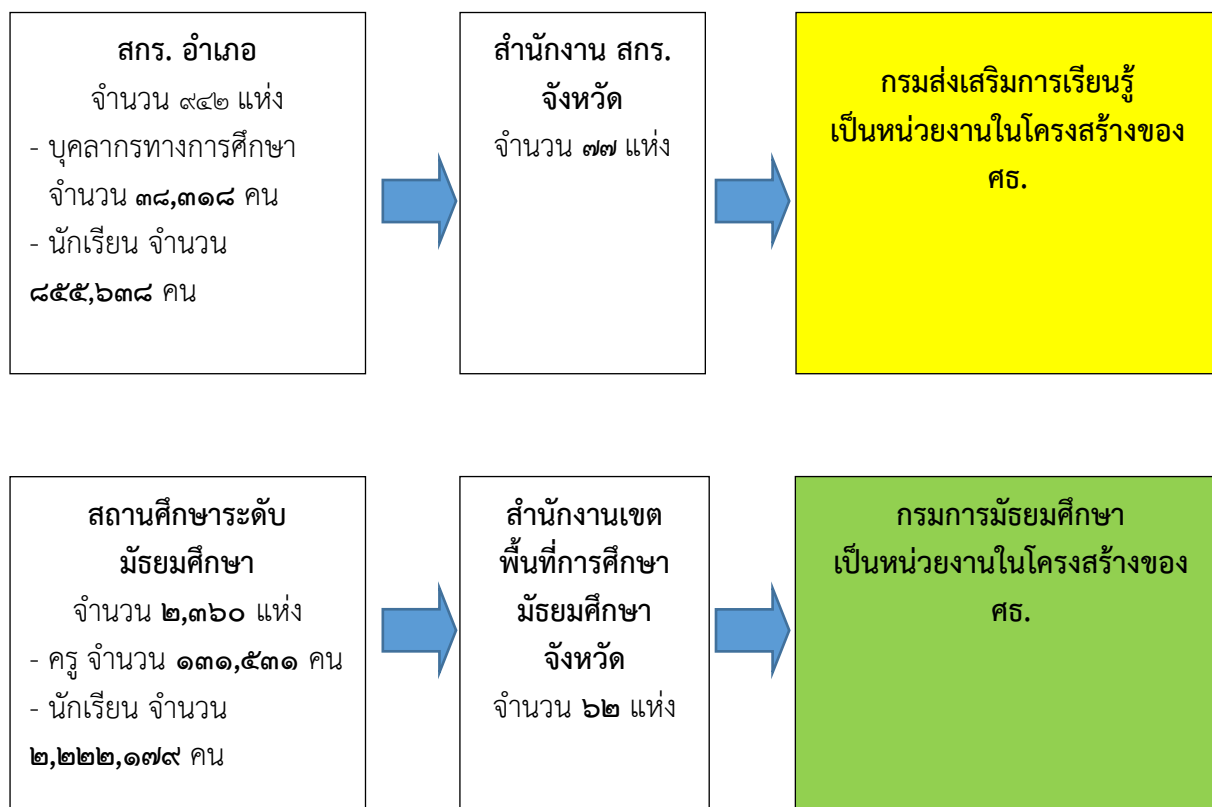
ภาพที่ ๑๒ กรมการมัธยมศึกษาเชื่อมโยงจากส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

(ที่มา : การวิเคราะห์ โดย ดร.กอบกิจ ส่งศิริ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช)

๕.๓.๖ หน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เปรียบเทียบได้ดังนี้

ภาพที่ ๑๓ การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จากแผนภาพ จะเห็นได้ว่ากรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นหน่วยงานในโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบโรงเรียน บุคลากร และนักเรียน ซึ่งเปรียบเทียบแล้วมีจำนวนน้อยกว่าที่สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายรับผิดชอบ ซึ่งยังเป็นเพียงสำนักภายในไม่มีอำนาจโดยตรงในการบริหารจัดการได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ การพัฒนามัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาสที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัศึกษามีคุณภาพต่ำ จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หลักที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้เกิดความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายการส่งเสริม สนับสนุน การกำกับ ติดตามที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยให้เพิ่ม “กรมการมัธยมศึกษา” ให้เป็นหน่วยงานในโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการมัธยมศึกษาโดยตรง

๕.๓.๗ ความเข้มแข็ง การปฏิบัติหน้าที่เชื่อมโยง ด้วยการกำกับดูแลของกรมการมัธยมศึกษา จะทำให้เครือข่ายดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงสร้างคุณภาพมัธยมศึกษาได้ ตามภาพดังนี้

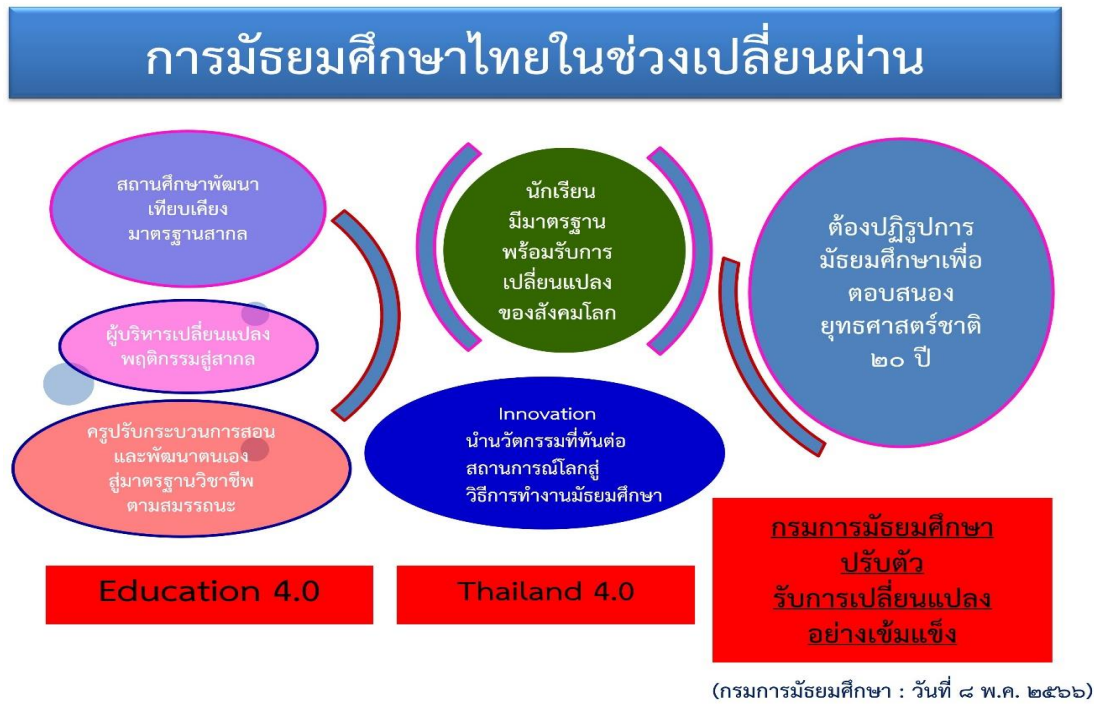
ภาพที่ ๑๔ ความเชื่อมโยงการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษา

จะเห็นได้ว่า กรมการมัศึกษามีหน้าที่หลักในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษาได้อย่างทั่วถึง

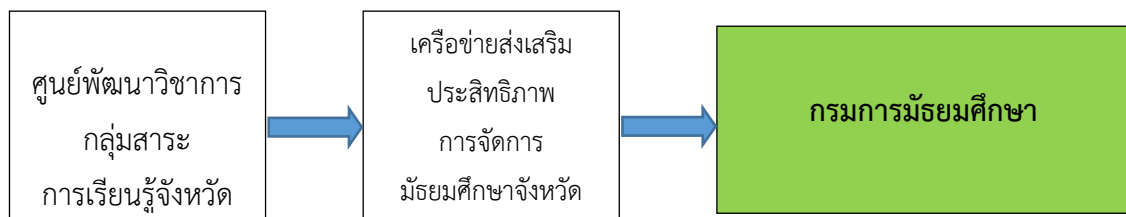
๕.๓.๘ สถานศึกษาเข้มแข็ง การมีกรมการมัธยมศึกษาเป็นหน่วยงานในโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกำหนดขอบข่าย โครงสร้าง ภารกิจที่ชัดเจนมาจนถึงการวิเคราะห์มาตรฐานมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ทำให้ภารกิจสถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาตามช่วงวัย เป็นไปตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พร้อมมีแนวโน้มในศักยภาพที่สูงขึ้น ตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ ๑๕ การมัธยมศึกษาไทยในช่วงเปลี่ยนผ่าน

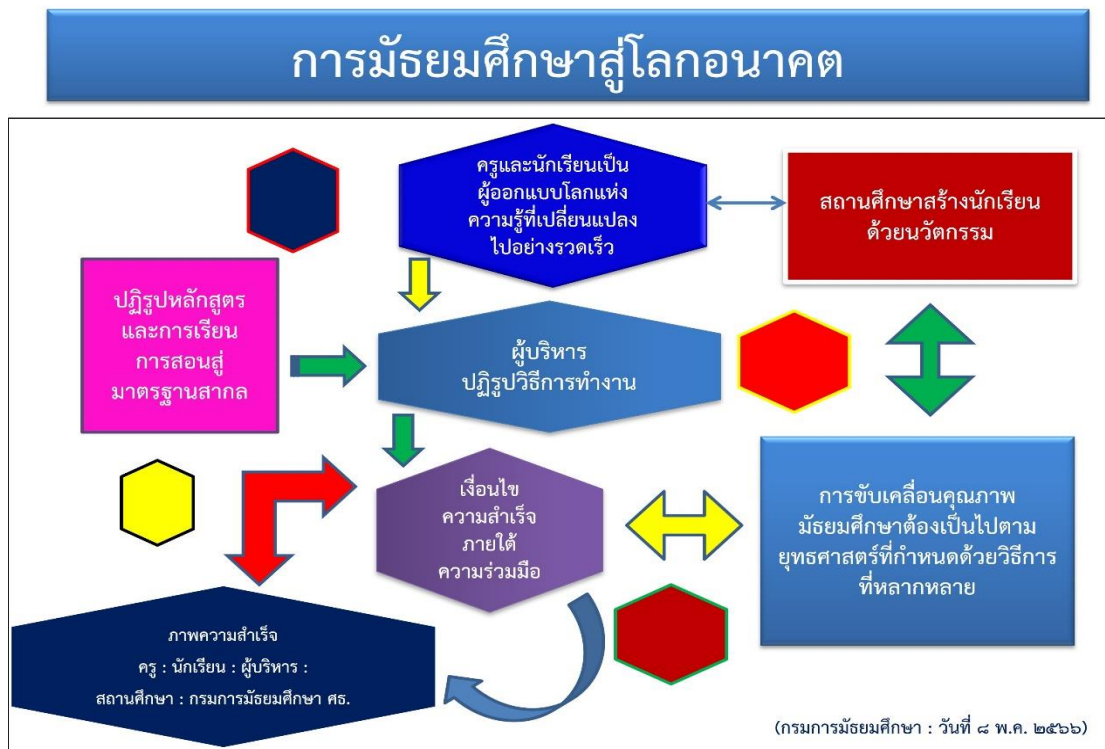
๕.๓.๙ **เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ เข้มแข็ง** จากกรณีที่มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด ๑๒ ศูนย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาให้มีความชัดเจน มีการกำกับติดตามจากส่วนกลางพร้อมสนับสนุนด้านงบประมาณ จะทำให้มีหน่วยงานที่พัฒนาศักยภาพครูใกล้บ้าน สร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ ดังนี้

ภาพที่ ๑๖ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ

๕.๓.๑๐ **หลักสูตรและเครือข่ายการนิเทศเข้มแข็ง** จากการออกแบบการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปพร้อมกัน และมีการออกแบบให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ หรือเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดไว้เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากส่วนกลาง จนถึงสถานศึกษา ให้สามารถยกระดับคุณภาพนักเรียนได้

ภาพที่ ๑๗ การมัธยมศึกษาสู่โลกอนาคต

๕.๓.๑๑ มาตรฐานและการประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จากการออกแบบการจัดตั้งกรมการมัธยมศึกษาให้เป็นหน่วยงานหลัก มีเจ้าภาพในการจัดทำมาตรฐานมัธยมศึกษา มีการกำกับ ติดตาม และประเมินสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอนของการประกันคุณภาพ มีการกำหนดค่าเป้าหมายโดยสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมศักยภาพของสถานศึกษาให้มีมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน

๕.๓.๑๒ คุณภาพผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐาน และอัจฉริยภาพ เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานหลักเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก สมรรถนะรอง หากมีปัญหาหรือประเด็นข้อค้นพบที่ควรเร่งรัดพัฒนา หรือแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน ยกตัวอย่าง เช่น การแก้ไขปัญหาการออกกลางคันยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ความจำเป็นในการเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนภาวะ Learning Loss : ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ที่ต้องมีเจ้าภาพหลักในการวางแผนดำเนินการอย่างเร่งด่วน เป็นต้น

บทส่งท้าย

กรมการมัธยมศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดการศึกษา มัธยมศึกษาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษามัธยมศึกษาให้เท่าทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์บทบาท อำนาจหน้าที่ในระดับกระทรวงศึกษาธิการและระดับกรม พบว่า กรมการมัธยมศึกษา ยังมีข้อบ่งชี้งานที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษามัธยมศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการจัดระบบบริหาร การส่งเสริม และการบริการทางการศึกษาผ่านกลไกการประสานงาน และความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศ อันได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด และโรงเรียนมัธยมศึกษา และองค์กรในต่างประเทศ ซึ่งมีงานที่ปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานมหาวิทยาลัย และสภาวิชาชีพ โดยทำหน้าที่ในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการแก่บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรอื่นของภาครัฐและภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม กรมการมัธยมศึกษา ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบาย วางแผน กำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาด้านการมัธยมศึกษาในภาพรวมของประเทศ

ดังนั้น กรมการมัธยมศึกษา จึงมีหน้าที่หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศชาติ ให้มีมาตรฐาน และมีความก้าวหน้าทั้งด้านวิชาการ การส่งเสริม สนับสนุน แสวงหา สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการผลิตนักเรียนมัธยมศึกษาให้มี ภูมิปัญญา มีจิตใจที่ดีงาม “เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข” รวมทั้งเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ที่มีคุณภาพ โดยส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรที่มี หน้าที่หลักในการจัดการมัธยมศึกษา ที่มีความเหมาะสมซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้การจัดการ มัธยมศึกษาประสบความสำเร็จได้อย่างครบวงจร

เฉพาะส่วนที่กรมการมัธยมศึกษา รับผิดชอบในปัจจุบันจะมีสถานศึกษา ๒,๓๖๐ แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒,๗๓๔,๓๔๖ คน ซึ่งการจัดการศึกษาต้องอาศัยทักษะและความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือเข้าสู่การศึกษาสายวิชาชีพในระดับฝีมือ เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

- กอบกิจ ส่งศิริ. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากระบบ กระบวนการ โครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๓ และช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๖. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๔.
- กษิรา วาระรัมย์. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, ๒๕๕๖.
- นาถนารี ชนะผล. สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต มหาวชิวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๖๑.
- ภาณุพงษ์ แก้วอินทร์. การบริหารสถานศึกษาตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตอย่างาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๔, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น, ๒๕๕๙.
- มีศิลป์ ชินภักดี. การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.
- ศศิธร บัวทอง. ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖.
- ศุภวิชช กิจสนาโยธิน. พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการขั้นพื้นฐาน ในกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.
- สุภัค พวงขจร. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๖๑.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕, ๒๕๖๕.
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานผลโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๐.
- สมชาย รัตนทองคำ. พัฒนาการของผู้เรียนและจิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๐.
- สุนิสา วงศ์อารีย์. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (Psychology for Teachers), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี, ๒๕๖๐.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา, ๒๕๕๙.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต, ๒๕๖๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด, ๒๕๖๕.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, ๒๕๖๕.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, ๒๕๖๕.

อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ. ศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย, วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๖๒.

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. การนำเสนอกลยุทธ์ทางเลือกการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

อุดม ชูลีวรรณ และชวลิต เกิดทิพย์. องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๖๐.

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖
 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒)
 การพัฒนาการเรียนรู้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง

ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

บรรณานุกรม (ต่อ)

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

บทวิเคราะห์ อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย ประจำปี ๒๕๖๔ จากรายงาน IMD World Competitiveness Yearbook 2021 โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) คำนวณวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๗ จาก <https://stiic.sti.or.th/wp-content/uploads/2022/03/IMD-2021-Final.pdf>

ผลการประเมิน PISA 2022 ของไทย คำนวณวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๗ จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุง โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
ที่ ๒๓ / ๒๕๖๖

เรื่อง ยกเลิกคำสั่งเดิมและแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งพิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้ามาสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เพื่อพิจารณาตามกรอบหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ (๑๙) นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะทำงาน จึงมีมติให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการการศึกษา ที่ ๑๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นคำสั่งเดิม และมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นใหม่ โดยขอให้ใช้คำสั่งนี้แทนคำสั่งเดิม ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. นายสันติ รุ่งสมัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายพร รุจนเวช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายหงษ์ดี ศรีเสน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปธราภูล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑๐. นายสุรินทร์ สำลี	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายธีร์ ภาวักนันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภาก	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๕. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะกรรมการ

๑. นายเฉลา พวงมาลัย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรพจน์ สิงหราช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสาวขวัญชีวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายกฤษฏา คำอาจ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะกรรมการ
๘. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะกรรมการ
๙. นายนิวัตร วงศ์วิสัย	คณะกรรมการ
๑๐. นายบรรลือชัย มีวสานต์	คณะกรรมการ
๑๑. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะกรรมการ
๑๒. นายวีระ มุขพันธ์	คณะกรรมการ
๑๓. นายสมพงษ์ เตชรัตนวรกุล	คณะกรรมการ
๑๔. นายคม พิริยวุฒิกรอุดม	คณะกรรมการ
๑๕. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะกรรมการ
๑๖. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะกรรมการ
๑๗. นายประวัติ สุทธิประภา	คณะกรรมการ
๑๘. นายสมพร สัจจวาระ	คณะกรรมการ
๑๙. นางสาวปัญญาภรณ์ พุทธิพรพิสุทธิ์	คณะกรรมการ
๒๐. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะกรรมการ
๒๑. นางสาวอังคณา จบศรี	คณะกรรมการ
๒๒. นายชฎณ กั้นชัย	คณะกรรมการ
๒๓. นางชนิสรา ดวงบุบผา	คณะกรรมการ
๒๔. นางปราณี รัตนธรรม	คณะกรรมการ
๒๕. นายธิตวิวัฒน์ พิไลวงศ์	คณะกรรมการ
๒๖. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะกรรมการ
๒๗. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะกรรมการ

๒๘. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะทำงาน
๒๙. นายนนทวัต คำประดิษฐ์	คณะทำงาน
๓๐. นางสาวจิระวดี สินทร์	คณะทำงาน
๓๑. นางสาวบุญยง สายรัตน์	คณะทำงาน
๓๒. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๓๓. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕. นางสาวรัฐัญญา ภัทรโรตม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๖. นางสาวพัชรียา สิบพงศ์เอื้อ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๗. นางสาวปรียานุช วัจนะคุปต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. พิจารณาสรุปผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดทำ รายงานการพิจารณาศึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อรัฐบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการ และแก้ไขปัญหาต่อไป

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการ ต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

(นายตวง อันตะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

คำสั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ ๑๒ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณา ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นความสำคัญของการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาที่ต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการแข่งขันทางการศึกษากับนานาประเทศ รวมทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นในทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหารงานวิชาการ ๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ๓) ด้านการบริหารงานบุคคล และ ๔) ด้านการบริหารงานทั่วไป จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการฯ จึงเห็นสมควรตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. นายสันติ รุ่งสมัย

๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก

๓. นายพร รุจนเวช

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๔. นายหงษ์ดี...

๔. นายหงษ์ดี ศรีเสนา	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปอารากุล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๐. นายสุรินทร์ สำลี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๒. นายธีร์ ภาวังคนันท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภาก	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๕. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

คณะทำงาน

๑. นายเลลา พวงมาลัย	ประธานคณะทำงาน
๒. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๓. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๔. นางสาวขวัญชีวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๕. นายกฤษฏา คำอาจ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๖. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะทำงาน
๗. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะทำงาน
๘. นายนิวัตร วงศ์วิลัย	คณะทำงาน
๙. นายบรรลือชัย ผิวสานต์	คณะทำงาน
๑๐. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะทำงาน
๑๑. นายวีระ มุขพันธ์	คณะทำงาน
๑๒. นายสมพงษ์ เตชรัตน์วรกุล	คณะทำงาน
๑๓. นายคม พิริยวุฒิกอรุดม	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะทำงาน
๑๕. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะทำงาน
๑๖. นายประวัติ สุทธิประภา	คณะทำงาน

๑๗. นายสมพร สัจวาระ	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวปัญจมาภรณ์ พุทธพรพิสุทธิ์	คณะทำงาน
๑๙. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะทำงาน
๒๐. นางสาวนวลแข บุนนาค	คณะทำงาน
๒๑. นางสาวอังคณา จบศรี	คณะทำงาน
๒๒. นายชฎณ กั้นชัย	คณะทำงาน
๒๓. นางชนิสรา ดวงบุบผา	คณะทำงาน
๒๔. นางปราณี รัตนธรรม	คณะทำงาน
๒๕. นายธิติววัฒน์ พิไลวงศ์	คณะทำงาน
๒๖. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะทำงาน
๒๗. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะทำงาน
๒๘. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะทำงาน
๒๙. นายนนทวัต คำประดิษฐ์	คณะทำงาน
๓๐. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๓๑. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นางสาวปริยานุช วัจนะคุปต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอ เจริญนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต)

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ ๑๔๗ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต)

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต (กำหนดเขตเพิ่มขึ้นใหม่ ๒๐ เขต) เพื่อบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดของทางราชการ นั้น

เพื่อติดตามความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคต่างๆในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใหม่ จำนวน ๒๐ เขต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) ดังนี้

ที่ปรึกษา

๑. นายอัมพร พินะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายพัฒนา พัฒนทวีดล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. นายธีร์ ภวังคนันท์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. นายอนันต์ พันนึก	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายไพฑูรย์ จารุสาร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒. นางสาวรัตติมา พานิชอนุรักษ์	ที่ปรึกษาพิเศษ
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางสาวกาญจนภรณ์ मुखดารา	ที่ปรึกษาพิเศษ
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. นายนิพนธ์ ก้องเวหา	ข้าราชการบำนาญ
๕. นางปราณี รัตนธรรม	ข้าราชการบำนาญ
๖. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
	ชลบุรี ระยอง
๗. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
	กรุงเทพมหานคร ๒
๘. นายศราวุธ คำแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย
๙. นายอดิพงษ์ สุขนาค	ผู้อำนวยการโรงเรียนแสนสุข
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

/๑๐. นางสาววิญญา...

- ๒ -

๑๐. นางสาวขวัญชวี วรรณพินทุ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๑. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๒. นางสาวนวลแข บุนนาค	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๓. นางสาวสุตาภรณ์ สืบสุติน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำพูน ลำปาง
๑๔. นางสาวอังคณา จบศรี	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๕. นางสาวจุฬาลักษณ์ ทรัพย์สุทธิ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๖. นางสาววรรณสุภา เฉลิมชีพ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๗. นางสาวจิระวดี สินทร	นักวิชาการศึกษานำนาฏการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๘. นางสาวพิมพ์นารา จงไพศาลสกุล	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๙. นางสาวสุวิมล อิ่มศรี	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๒๐. นางสาวพิชามณูญ์ โรจนกุลสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๒๑. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๒. นางสาวเกศรัชนี ยืนวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๓. นายฉฤณ กันชัย	ครู คศ. ๑ โรงเรียนนาตุนประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ช่วยราชการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๔. นางจตุพร เรียงความ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๕. นายวชิรวิทย์ อัยเอี่ยม	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๖. นายพลวิชญ์ สัตยากุล	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๗. นางสาวพรรณมก ทิพย์วรการ	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

มีหน้าที่ วางแผน จัดทำเครื่องมือการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลั่นกรอง การสรุปข้อมูล เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

/คณะกรรมการติดตาม...

คณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ดั่งใหม่ ๒๐ เขต)

คณะที่ ๑ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

๑. นายไพฑูรย์ จารุสาร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปรึกษาพิเศษ
๒. นางสาวกาญจนารณ์ มุขตารา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
๓. นางสาวอังคณา จบศรี	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๔. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๕. นางจตุพร เรียงความ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

คณะที่ ๒ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

๑. นายมนต์ชัย ปาณรูป	ข้าราชการบำนาญ
๒. นายณภัทร ศรีละมัย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
๓. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาวสิริพัทธ์พร พรหมเวศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๓ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

๑. นายคำหริ จิมสันเทียะ	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางสาวลาวัลย์ เกติมา	ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
๓. นางสาวเกศรีชนี ยืนวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาววิศรา วีวรรณตระกูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๔ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

๑. นายสุนาจ แก้วสุข	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางหทัยา เข้มเพชร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
๓. นางสาวจิระวดี สิ้นทร	นักวิชาการศึกษานำงาน สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

/คณะที่ ๕ ...

คณะที่ ๕ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปักษ์ใต้

๑. นางสาวรัตติมา พานิชอนุรักษ์	ที่ปรึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางสาวณัฐริกา ลิมเฉลิม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต ๑
๓. นายวิษณุฉัตร ทองแมน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
๔. นายชฤณ กั้นชัย	ครู คศ.1 โรงเรียนนาถุนประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ช่วยราชการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๖ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

๑. นายสุชาติ กลัดสุข	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางสาวพิชญา คำปิ่น	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำพูน ลำปาง
๓. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๗ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

๑. นายสุทธิดิล พุทธิรักษ์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางสาวธัญรัตน์ พากเพียร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
๓. นางสาวนวลแข บุญนาค	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ติดตาม รายงานผล และสรุปผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) พื้นที่ที่ได้รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางเกตทิพย์ ศักวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการเปลี่ยนแปลงชื่อสำนัก
บริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสำนักบริหารการมัธยมศึกษา

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงชื่อสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น
“สำนักบริหารการมัธยมศึกษา”
.....

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีประกาศสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน)
ข้อ ๑ (๑) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นไปอย่างคล่องตัว
และมีประสิทธิภาพ นั้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุม
และต่อเนื่อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงชื่อสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา””

ข้อ ๒ ให้เปลี่ยนชื่อ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น “สำนักบริหาร
การมัธยมศึกษา” เรียกโดยย่อว่า “สพม.”

ข้อ ๓ หน้าทีและอำนาจของสำนักฯ ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน)
ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ว่าที่ร้อยตรี
(ธน วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพประกอบ
การลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตั้งใหม่ ๒๐ เขต)
ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

*****

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

ภาพประกอบ

การประชุมระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๖ - ๔๐๗ อาคารรัฐสภา

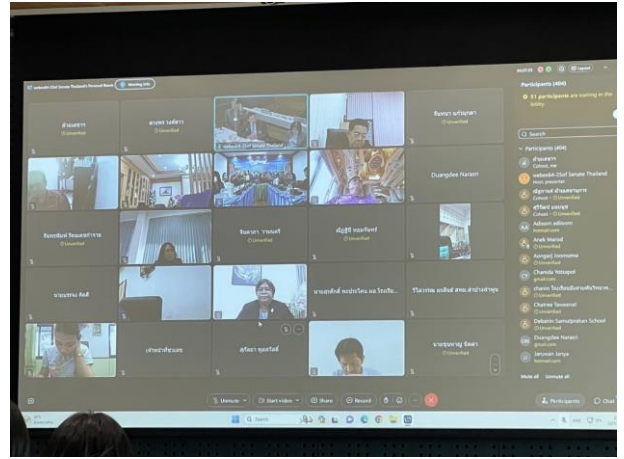

ภาพประกอบ

การประชุมระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ร่วมกับผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมกรมการ CA 331 ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา

ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ

ISO
9001:2015

QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖

